

Πρόλογος

Το παρόν εγχειρίδιο, με τίτλο «Οδηγός Εξεταστή», είναι το δεύτερο, από τα συνολικά τέσσερα εγχειρίδια, που συγκροτούν το υλικό του «Εργαλείου Ανίχνευσης και Διερεύνησης των Αναγνωστικών Δυσκολιών στο Νηπιαγωγείο και Α' - Β' Δημοτικού» ή «Τεστ Ανίχνευσης και Διερεύνησης Αναγνωστικών Δυσκολιών». Τα άλλα τρία εγχειρίδια του τεστ είναι η «Περιγραφή», το «Φυλλάδιο Εξέτασης» και το «Τεύχος Παρουσίασης Υλικού».

Ο Οδηγός Εξεταστή περιλαμβάνει όλες τις οδηγίες που είναι αναγκαίες στον εξεταστή προκειμένου η χορήγηση και βαθμολόγηση του τεστ να γίνει σε συνθήκες και διαδικασίες που θα καθιστούν δυνατή την εξαγωγή έγκυρων αποτελεσμάτων. Από την άποψη αυτή, οι οδηγίες που περιγράφονται στον Οδηγό Εξεταστή θα πρέπει να τηρούνται πιστά και χωρίς παρεκκλίσεις από τον κάθε εξεταστή. Ωστόσο όμως, ο ανά χείρας Οδηγός Εξεταστή δεν θα είναι δυνατόν να εκπληρώσει το σκοπό του, εάν ο εξεταστής δεν έχει προηγουμένως μελετήσει το εγχειρίδιο «Περιγραφή» του τεστ και δεν έχει εξοικειωθεί με το περιεχόμενο των εγχειριδίων «Φυλλάδιο Εξέτασης» και «Τεύχος Παρουσίασης Υλικού» του εν λόγω τεστ.

Το περιεχόμενο του παρόντος εγχειριδίου αναπτύσσεται στα εξής κεφάλαια:

Το **Κεφάλαιο 1** αναφέρεται στις γενικές οδηγίες για τη χορήγηση και τη βαθμολόγηση του τεστ, δηλαδή στις συνθήκες, στη διεξαγωγή και στη βαθμολόγηση του τεστ καθώς και στη σειρά χορήγησης των κλιμάκων του τεστ.

Στο **Κεφάλαιο 2** αναπτύσσονται οι ειδικές οδηγίες για τη χορήγηση και τη βαθμολόγηση της κάθε κλίμακας αξιολόγησης του τεστ. Ειδικότερα, για κάθε μία από τις κλίμακες αξιολόγησης, δίνονται βασικές πληροφορίες για τη φύση της κλίμακας και για το υλικό που απαιτείται για την εξέταση του παιδιού με τη συγκεκριμένη κλίμακα, παρουσιάζονται παραδείγματα για την εξοικείωση του εξεταζόμενου παιδιού με το υλικό και τη διαδικασία της εξέτασης, περιγράφεται λεπτομερώς η διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί κατά την κυρίως εξέταση της κλίμακας και δίνονται οδηγίες για τον τρόπο βαθμολόγησης και

την εξαγωγή του αρχικού βαθμού του παιδιού στην κλίμακα αξιολόγησης.

Το **Κεφάλαιο 3** περιλαμβάνει οδηγίες για τη συμπλήρωση του **Φυλλαδίου Εξέτασης**. Οι οδηγίες αναφέρονται στη συμπλήρωση των στοιχείων του παιδιού και του εξεταστή, στη συγκεντρωτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων, στη μετατροπή των αρχικών βαθμών σε τυπικούς βαθμούς (με τη χρήση των Πινάκων μετατροπής των αρχικών βαθμών σε τυπικούς βαθμούς) και στον τρόπο συμπλήρωσης του διαγνωστικού διαγράμματος, το οποίο παρουσιάζει την επίδοση του παιδιού στις κλίμακες αξιολόγησης του τεστ.

Στο **Κεφάλαιο 4** παρουσιάζονται οι πίνακες μετατροπής των αρχικών βαθμών σε τυπικούς βαθμούς για την κάθε κλίμακα του τεστ, χωριστά για την κάθε ηλικιακή ομάδα

Τέλος, στο **Κεφάλαιο 5** παρουσιάζεται η προσέγγιση για την ψυχοπαιδαγωγική ερμηνεία των αποτελεσμάτων, η οποία θα αποτελέσει τη βάση για το σχεδιασμό της εξατομικευμένης και προσαρμοσμένης στις ειδικές ανάγκες του κάθε παιδιού εκπαιδευτικής παρέμβασης.

Κωνσταντίνος Δ. Πόρποδας
Πάτρα, Σεπτέμβριος 2007

Κεφάλαιο 1

Γενικές οδηγίες για τη χορήγηση και τη βαθμολόγηση του τεστ

Στο παρόν εγχειρίδιο, με τίτλο «Οδηγός Εξεταστή» παρουσιάζεται αναλυτικά η διαδικασία χορήγησης και βαθμολόγησης του «Εργαλείου Ανίχνευσης και Διερεύνησης των Αναγνωστικών Δυσκολιών στο Νηπιαγωγείο και Α'-Β' Δημοτικού» (ή «Τεστ Ανίχνευσης και Διερεύνησης Αναγνωστικών Δυσκολιών»). Η ανάγκη για αναλυτική παρουσίαση των συνθηκών, του τρόπου και της διαδικασίας χορήγησης καθώς και των οδηγιών βαθμολόγησης του τεστ, υπαγορεύεται από το γεγονός ότι ένα σταθμισμένο τεστ (όπως είναι το παρόν), προκειμένου να εκπληρώσει το σκοπό του και να είναι χρήσιμο, πρέπει να χρησιμοποιείται πάντα με τον ίδιο τρόπο. Επομένως, όποιος επιθυμεί να χρησιμοποιεί το Τεστ Ανίχνευσης και Διερεύνησης Αναγνωστικών Δυσκολιών, θα πρέπει προηγουμένως να μελετήσει προσεκτικά όσα αναφέρονται στον παρόντα «Οδηγό Εξεταστή» και, σε συνδυασμό με τη μελέτη όσων αναφέρονται στα εγχειρίδια «Περιγραφή», «Φυλλάδιο Εξέτασης» και «Τεύχος Παρουσίασης Υλικού», να μάθει τη διαδικασία χορήγησης και βαθμολόγησης με κάθε λεπτομέρεια, για να την εφαρμόζει ακριβώς κάθε φορά που χρησιμοποιεί το τεστ.

Επειδή όμως πρόκειται για ανιχνευτικό και διερευνητικό τεστ των αναγνωστικών δυσκολιών (που αφορά, μάλιστα, την πιο καθοριστική περίοδο της ηλικίας του παιδιού για την εκμάθηση της ανάγνωσης), εξυπακούεται ότι ο χρήστης του παρόντος τεστ θα πρέπει προηγουμένως να έχει σπουδάσει, μελετήσει και κατανοήσει τη **γνωστική λειτουργία της ανάγνωσης**, αλλά και, πριν από αυτή, τις γνωστικές λειτουργίες που συμμετέχουν στη **μάθηση** και στην απόκτηση των γνώσεων. Χωρίς αυτές τις θεμελιακές γνώσεις, ο εξεταστής μάλλον δεν θα είναι σε θέση να ερμηνεύει με πληρότητα τα αποτελέσματα του τεστ. Συνεπώς, αν ο χρήστης του τεστ δεν κατέχει αυτές τις θεμελιακές γνώσεις (οι οποίες, εξάλλου, είναι απαραίτητες για τη διδασκαλία της ανάγνωσης και γραφής), τότε θα είναι ίσως πιο συνετό να μην χρησιμοποιήσει το τεστ, διότι είναι πολύ πιθανό αυτό το τεστ να καταστεί απλώς ένα μηχανικό όργανο μέτρησης παραμέτρων της

ανάγνωσης που δε θα είναι δυνατόν να ερμηνευτούν με επάρκεια και προς το συμφέρον του παιδιού.

Τέλος, ο χρήστης του τεστ, εκτός των επιστημονικών γνώσεων που προαναφέρθηκαν, είναι απαραίτητο να έχει ενημερωθεί για το τεστ, παρακολουθώντας ειδικό σεμινάριο και, επιπλέον, να έχει αποκτήσει εμπειρία στη χορήγηση του τεστ, εφαρμόζοντάς το, για δική του εξάσκηση, τουλάχιστον 5-6 φορές δοκιμαστικά.

1.1. Οι συνθήκες της εξέτασης

Η χορήγηση του Τεστ Ανίχνευσης και Διερεύνησης Αναγνωστικών Δυσκολιών είναι ατομική. Η εξέταση του παιδιού πραγματοποιείται σε ένα ήσυχο και ευχάριστο χώρο χωρίς την παρουσία άλλων προσώπων. Ο εξεταστής και ο εξεταζόμενος κάθονται στο ίδιο τραπέζι (π.χ. παρόμοιο με αυτά που υπάρχουν στην τάξη του παιδιού), ο ένας απέναντι από τον άλλον. Επάνω στο τραπέζι ο εξεταστής τοποθετεί μόνο όσα υλικά του χρειάζονται για τη διεξαγωγή του τεστ. Όλα τα υπόλοιπα υλικά τοποθετούνται δίπλα, σε μια καρέκλα.

Προκειμένου η διαδικασία της εξέτασης να είναι αποφορτισμένη από κάθε ψυχολογική πίεση που συνήθως συνοδεύει τις εξετάσεις, ο εξεταστής θα πρέπει επίσης να λάβει υπόψη του και να ρυθμίσει ορισμένα απλά και πρακτικά θέματα. Τα θέματα αυτά συμβάλλουν σημαντικά στη δημιουργία μιας άνετης «ατμόσφαιρας» εξέτασης, στην οποία το παιδί μπορεί αποδώσει το μέγιστο των ικανοτήτων του.

Έτσι, από την αρχή ο εξεταστής θα πρέπει να αναπτύξει μια πολύ καλή επικοινωνία με το παιδί και να είναι φιλικός μαζί του. Μάλιστα, προκειμένου το παιδί να αισθανθεί άνετα, θα μπορούσε ο εξεταστής να αρχίσει τη συζήτηση με το παιδί για απλά θέματα που, συνήθως, ενδιαφέρουν τα παιδιά (π.χ. για τις διακοπές, παιδικά προγράμματα στην τηλεόραση, αθλητισμό, παιχνίδια κ.ο.κ.). Στη συνέχεια, θα πρέπει να εξηγήσει στο παιδί ότι αυτά με τα οποία θα ασχοληθούν είναι διάφορα παιχνίδια με λέξεις που, μάλλον, δεν τα έχει ξαναπαίξει στο σχολείο ή στο σπίτι και, γι' αυτό το λόγο, σίγουρα θα του αρέσουν να τα παίζει και στη συνέχεια.

Επιπλέον, ο εξεταστής θα πρέπει από την αρχή να ενεργοποιήσει το ενδιαφέρον του παιδιού για το τεστ και, με διάφορους τρόπους, να το διατηρεί ζωνφό καθ' όλη τη διάρκεια της εξέτασης.

Αυτό αποτελεί μια σημαντική παράμετρο στην επιτυχή διεξαγωγή της εξέτασης.

Κατά τη διάρκεια της εξέτασης, ο εξεταστής πρέπει να έχει υπόψη του ότι δεν είναι ένας «ψυχρός αξιολογητής» των απαντήσεων του παιδιού. Αντίθετα (και ειδικά στην περίπτωση του παρόντος τεστ, όπου ο εξεταστής έχει απέναντί του μικρά παιδιά που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εκμάθηση της ανάγνωσης), ο εξεταστής πρέπει να δείξει όχι μόνο ότι ενδιαφέρεται για τις απαντήσεις του παιδιού, αλλά να εκδηλώσει και τον ενθουσιασμό του για τη συμμετοχή του παιδιού. Στο πλαίσιο αυτό ο εξεταστής ενθαρρύνει το παιδί ώστε να κάνει το καλύτερο που μπορεί. Έτσι, επαινεί το παιδί για την προσπάθειά του (π.χ. λέει «μπράβο». «προσπαθείς πολύ καλά». «συνέχισε την προσπάθειά σου» κ.τ.ό.), χωρίς όμως κάθε φορά να την επηρεάζει με οποιονδήποτε τρόπο (άμεσα ή έμμεσα), αλλά ούτε να αξιολογεί την απάντηση του παιδιού

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο που πρέπει να προσέξει ο εξεταστής, είναι η ανάγκη για «ίση μεταχείριση» των εξεταζομένων. Αυτό σημαίνει ότι ο εξεταστής πρέπει να τηρεί ακριβώς την ίδια διαδικασία και την ίδια στάση απέναντι σε κάθε παιδί που εξετάζει με το τεστ.

Σε περίπτωση που ο εξεταστής διαπιστώσει ότι το παιδί που εξετάζει αδυνατεί να συμμετάσχει ενεργά στην εξέταση ή να συνεργαστεί (π.χ. νιώθει κουρασμένο, δεν μπορεί να προσέξει, δεν επιθυμεί να συνεργαστεί κ.ά.), τότε μπορεί να διακόψει την εξέταση, προκειμένου να τη συνεχίσει μετά από ένα διάλειμμα (εάν οι συνθήκες έχουν αλλάξει) ή κάποια άλλη ημέρα.

1.2. Η διεξαγωγή της εξέτασης

Κάθε φορά που το παιδί πρόκειται να εξεταστεί με μια κλίμακα αξιολόγησης, ο εξεταστής το ενημερώνει αναλυτικά ώστε να κατανοήσει το έργο που καλείται να κάνει. Για να είναι σίγουρος ο εξεταστής ότι το παιδί κατανόησε αυτό που πρέπει να κάνει καθώς και τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να εργαστεί, χρησιμοποιεί τα τέσσερα παραδείγματα που υπάρχουν στην αρχή κάθε κλίμακας αξιολόγησης, έτσι ώστε το παιδί να εξασκηθεί στο συγκεκριμένο έργο. (Οι απαντήσεις του παιδιού στα παραδείγματα λαμβάνονται υπόψη στη βαθμολόγηση της κλίμακας). Κατά τη

διάρκεια της πρακτικής άσκησης, ο εξεταστής δίνει όλες τις απαραίτητες διευκρινίσεις και απαντά σε κάθε ερώτηση του παιδιού σχετικά με το εκτελούμενο έργο, προκειμένου να διευκολύνει το παιδί να καταλάβει αυτό που πρέπει να κάνει.

Κατά τη διάρκεια της εξέτασης ο εξεταστής σημειώνει τις απαντήσεις του παιδιού στο Φυλλάδιο Εξέτασης (εκτός από την κλίμακα αξιολόγησης 4, όπου το παιδί κυκλώνει την απάντηση). Αυτό που σημειώνει κάθε φορά εξαρτάται από την κλίμακα με την οποία εξετάζεται το παιδί (όπως θα αναφερθεί αναλυτικά κατά την παρουσίαση των ειδικών οδηγιών για τη χορήγηση της κάθε κλίμακας του τεστ). Ωστόσο, θα πρέπει να προσέχει ώστε αυτό που σημειώνει για την κάθε ερώτηση να καταγράφεται καθαρά και ευανάγνωστα.

Σε όλες τις κλίμακες αξιολόγησης οι ερωτήσεις παρουσιάζονται με σειρά αυξανόμενης δυσκολίας. Συνεπώς, αν το παιδί δεν μπορεί να απαντήσει ή αποτυγχάνει σε συνεχόμενες ερωτήσεις, δεν υπάρχει λόγος να συνεχιστεί η εξέταση του παιδιού με ακόμα δυσκολότερες ερωτήσεις της κλίμακας. Σ' αυτές τις περιπτώσεις η εξέταση με τη συγκεκριμένη κλίμακα αξιολόγησης τερματίζεται αν το παιδί αποτύχει σε 3 συνεχόμενες ερωτήσεις.

Κατά την αξιολόγηση ενός παιδιού, το τεστ μπορεί να χορηγείται ολόκληρο (δηλαδή όλες οι κλίμακες) ή ένα μέρος του. Αυτό εξαρτάται από το παιδί και τις συνθήκες. Σε κάθε περίπτωση ο εξεταστής αποφασίζει πώς θα διαχειριστεί την κατάσταση, έχοντας υπόψη του ότι προέχει το συμφέρον του παιδιού και η τήρηση των κανόνων αντικειμενικής αξιολόγησής του.

Μετά την ολοκλήρωση της εξέτασης και πριν την αποχώρηση του παιδιού, ο εξεταστής συμπληρώνει τα στοιχεία του παιδιού στην πρώτη σελίδα του Φυλλαδίου Εξέτασης, δίνοντας προσοχή στο στοιχείο της ημερομηνίας γέννησης (το οποίο θα είναι χρήσιμο να διασταυρώνεται και από το αρχείο του σχολείου ή τους γονείς του παιδιού). Είναι ιδιαίτερα σημαντικό, το παιδί να αποχωρήσει ενθουσιασμένο από τη συμμετοχή του στη διαδικασία του τεστ και ψυχολογικά ενισχυμένο για την προσπάθεια που κατέβαλε. Για το λόγο αυτό ο εξεταστής ευχαριστεί το παιδί για τη συμμετοχή του και το επιβραβεύει για την επίδοσή του (ανεξάρτητα από το επίπεδο της επίδοσής του), τονίζοντας ότι τα κατάφερε πολύ καλά. Μετά την αποχώρηση του παιδιού, στην πρώτη σελίδα του Φυλλαδίου Εξέτασης με την ένδειξη «Παρα-

τηρήσεις», σημειώνει τις παρατηρήσεις του σχετικά με τη στάση του παιδιού κατά την εξέταση. δηλαδή το βαθμό συγκέντρωσης, το επίπεδο συνεργασίας, την κόπωση κ.ά.

1.3. Η βαθμολόγηση των απαντήσεων

Η βαθμολόγηση του τεστ γίνεται μετά την ολοκλήρωση της εξέτασης. Η βαθμολόγηση πρέπει να γίνεται με ουδετερότητα, αντικειμενικότητα και σύμφωνα με τις ειδικές οδηγίες για την κάθε κλίμακα αξιολόγησης. Ο εξεταστής πρέπει να ακολουθεί ακριβώς τις οδηγίες βαθμολόγησης και να αποφασίζει για την κάθε περίπτωση χωριστά, χωρίς να επηρεάζεται από τις προηγούμενες ερωτήσεις ή από άλλα στοιχεία του παιδιού. Εάν υπάρχει περίπτωση όπου η αξιολόγηση της απάντησης είναι δύσκολη και ο εξεταστής δεν είναι βέβαιος για την ορθότητα της κρίσης του, τότε (προς το συμφέρον του παιδιού) η απάντηση θεωρείται ως σωστή.

1.4. Η σειρά χορήγησης των κλιμάκων αξιολόγησης

Όπως έχει αναφερθεί στο εγχειρίδιο «Περιγραφή», ο σκοπός του *Τεστ Ανίχνευσης και Διερεύνησης Αναγνωστικών Δυσκολιών* είναι διττός. Πρώτον, με το τεστ επιδιώκεται να διευκολυνθεί ο έγκαιρος εντοπισμός (από την ηλικία του νηπιαγωγείου) των παιδιών εκείνων τα οποία (όταν αρχίσουν τη φοίτησή τους στο δημοτικό σχολείο) είναι πιθανόν να παρουσιάσουν δυσκολίες στην εκμάθηση της ανάγνωσης. Δεύτερον, όταν το τεστ χρησιμοποιείται με παιδιά των δύο πρώτων τάξεων του δημοτικού σχολείου (τα οποία όμως ήδη αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εκμάθηση της ανάγνωσης), σκοπός του είναι μια αναλυτική διερεύνηση του επιπέδου των επιμέρους βασικών γνωστικο-γλωσσικών παραγόντων της ανάγνωσης, οι οποίοι είναι πιθανόν να συνδέονται με τις αναγνωστικές δυσκολίες. Προκειμένου να είναι δυνατή η εκπλήρωση αυτών των σκοπών, οι κλίμακες αξιολόγησης που θα χρησιμοποιούνται σε κάθε ηλικιακή ομάδα (προσχολική ή σχολική) είναι οι εξής:

1.4.α. Στην ηλικιακή ομάδα του νηπιαγωγείου

Επειδή στο νηπιαγωγείο το παιδί δεν αναμένεται να διαβάξει, για το λόγο αυτό θεωρούμε ότι δεν είναι φρόνιμο να αναφερόμαστε σε «αναγνωστικές δυσκολίες στο νηπιαγωγείο». Επομέ-

νωσ, δεν έχει νόημα ο προσδιορισμός του επιπέδου της αποκωδικοποίησης ούτε της αναγνωστικής κατανόησης των παιδιών ηλικίας νηπιαγωγείου. Συνεπώς, όταν εξετάζονται παιδιά προσχολικής ηλικίας, εκείνο που ενδιαφέρει είναι η **ανίχνευση** των ενδεχόμενων αναγνωστικών δυσκολιών, οι οποίες είναι πιθανόν να εκδηλωθούν με την έναρξη της φοίτησης των παιδιών στο δημοτικό σχολείο. Για το λόγο αυτό οι δοκιμασίες που θεωρούνται απαραίτητες για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας είναι οι κλίμακες αξιολόγησης της **φωνολογικής επίγνωσης** και της **βραχύχρονης μνήμης φωνολογικών πληροφοριών**.

Από τις τρεις κλίμακες αξιολόγησης της φωνολογικής επίγνωσης, η κλίμακα της **διάκρισης φωνημάτων** είναι η ευκολότερη (και το λόγο αυτό θα χρησιμοποιείται μόνο για τα παιδιά του νηπιαγωγείου). Η χαμηλή επίδοση στην κλίμακα αυτή, θα μπορούσε να ερμηνευτεί ως ένδειξη ότι το συγκεκριμένο παιδί ίσως αντιμετωπίσει δυσκολίες στην εκμάθηση της ανάγνωσης με την έναρξη της φοίτησής του στην Α' τάξη του δημοτικού σχολείου. Από την άποψη αυτή, η εν λόγω κλίμακα αξιολόγησης θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι έχει χαρακτήρα «ανίχνευσης» των μετέπειτα πιθανών αναγνωστικών δυσκολιών και, συνεπώς, της ανάγκης για έγκαιρη εκπαιδευτική παρέμβαση.

Οι άλλες δύο κλίμακες αξιολόγησης της φωνολογικής επίγνωσης (δηλαδή η κλίμακα της **κατάτμησης ψευδολέξεων σε φωνήματα** και της **απαλοιφής φωνημάτων**) παρουσιάζουν διττό ενδιαφέρον για την ηλικία του νηπιαγωγείου. Η ιδιαίτερα χαμηλή επίδοση στις κλίμακες αυτές, ίσως αποτελεί ένδειξη πιθανών δυσκολιών στη μετέπειτα εκμάθηση της ανάγνωσης. Όμως, η καλή επίδοση στις κλίμακες αυτές, ίσως αποτελεί ένδειξη ότι το συγκεκριμένο παιδί δε θα αντιμετωπίσει δυσκολία στην εκμάθηση της ανάγνωσης με την έναρξη της φοίτησής του στο δημοτικό σχολείο (όπως αυτό έχει επανειλημμένα διαπιστωθεί από τις σχετικές έρευνες τόσο με την ελληνική όσο και με άλλες γλώσσες^[1]). Από την άποψη αυτή ο «ανιχνευτικός» χαρακτήρας των εν λόγω κλιμάκων αξιολόγησης παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, διότι δίνει την ευκαιρία στο περιβάλλον του παιδιού (προσχολικό και οικογενειακό) να βοηθήσει ακόμα περισσότερο το παιδί (στο θέμα της φωνολογικής επίγνωσης), έτσι ώστε η μετέπειτα εκμάθηση της ανάγνωσης να είναι ιδιαίτερα άνετη.

[1] Βλ. Πόρποδας, Κων/νος, Δ. (2002). *Η Ανάγνωση*. Πάτρα, κεφ. 5.

1.4.β. Στην ηλικιακή ομάδα Α'- Β' δημοτικού

Με δεδομένο ότι η συστηματική διδασκαλία για την εκμάθηση της ανάγνωσης αρχίζει με τη φοίτηση του παιδιού στην Α' τάξη του δημοτικού σχολείου, είναι επόμενο ότι από την Α' δημοτικού μπορεί να αρχίσει η πλήρης χορήγηση των κλιμάκων του παρόντος τεστ. Η σειρά χορήγησης των κλιμάκων συνιστάται να είναι η εξής; Πρώτα να χορηγούνται οι 2 κλίμακες της αναγνωστικής **αποκωδικοποίησης**, προκειμένου να προσδιοριστεί σε ποιο επίπεδο βρίσκεται η δεξιότητα του παιδιού να αποκωδικοποιεί το γραπτό λόγο. Στα μικρότερα παιδιά (δηλαδή της Α' δημοτικού) ίσως είναι προτιμότερο η σειρά αξιολόγησης να αρχίζει με την κλίμακα «ανάγνωση συλλαβών» και να συνεχίζεται με την κλίμακα «ανάγνωση ψευδολέξεων». Όμως (και ειδικά με τα μεγαλύτερα παιδιά, δηλ. της Β' δημοτικού), η αξιολόγηση μπορεί να ακολουθήσει αντίθετη πορεία, δηλαδή να αρχίσει με την κλίμακα της ανάγνωσης ψευδολέξεων και, στη συνέχεια, να επιχειρηθεί να προσδιοριστεί «προς τα κάτω» η «βάση» της αναγνωστικής ικανότητας του παιδιού, με την αξιολόγηση της ικανότητάς του για ανάγνωση συλλαβών.

Στις περιπτώσεις έντονων αναγνωστικών δυσκολιών (οι οποίες εκδηλώνονται ως δυσκολίες στην αποκωδικοποίηση), μετά τον προσδιορισμό του επιπέδου της αποκωδικοποίησης, ίσως είναι χρήσιμο να αξιολογούνται οι δύο βασικές γνωστικές λειτουργίες που συνδέονται αιτιωδώς με την εκμάθηση της ανάγνωσης, δηλαδή η **φωνολογική επίγνωση** και η **βραχύχρονη μνήμη φωνολογικών πληροφοριών**. Μάλιστα, στις περιπτώσεις που το παιδί παρουσιάζει ιδιαίτερο πρόβλημα στην αποκωδικοποίηση, η αξιολόγηση των δύο αυτών λειτουργιών θα βοηθήσει τον εξεταστή να προβληματιστεί, προκειμένου να ερμηνεύσει καλύτερα την αναγνωστική δυσκολία του παιδιού και να καταλήξει σε ασφαλέστερα συμπεράσματα για την παρεμβατική εκπαιδευτική αγωγή που πρέπει να ακολουθηθεί.

Γέλος, η αξιολόγηση μπορεί να ολοκληρωθεί με τη χορήγηση των κλιμάκων της **αναγνωστικής κατανόησης**. Στις περιπτώσεις που η αναγνωστική δυσκολία του παιδιού (στην αποκωδικοποίηση) είναι μικρή, οι κλίμακες της αναγνωστικής κατανόησης μπορούν να χορηγηθούν μετά από εκείνες της αποκωδικοποίησης και πριν από τη χορήγηση των κλιμάκων της φωνολογικής επίγνωσης και της βραχύχρονης μνήμης φωνολογικών πληροφοριών. Όμως, στις

περιπτώσεις που το παιδί αντιμετωπίζει μεγάλες αναγνωστικές δυσκολίες στην αποκωδικοποίηση (δηλαδή όχι μόνο δυσκολεύεται να αποκωδικοποιήσει ψευδολέξεις αλλά και να διαβάσει συλλαβές), τότε η χορήγηση των κλιμάκων της αναγνωστικής κατανόησης μάλλον δεν έχει νόημα, οπότε μπορεί να παραλείπεται. Σ' αυτές τις περιπτώσεις η προσπάθεια του εξεταστή επικεντρώνεται στη χορήγηση των κλιμάκων της φωνολογικής επίγνωσης και της βραχύχρονης μνήμης φωνολογικών πληροφοριών, προκειμένου να συγκεντρώσει σημαντικά στοιχεία για να μπορέσει να προσδιορίσει το επίπεδο της γνωστικο-γλωσσικής υποδομής του παιδιού και, συνεπώς, να ερμηνεύσει τη δυσκολία και να σχεδιάσει το πρόγραμμα της εκπαιδευτικής παρέμβασης.

Κεφάλαιο 2

Ειδικές οδηγίες για τη χορήγηση και τη βαθμολόγηση των κλιμάκων αξιολόγησης του τεστ

Σημείωση:

Σε όλες τις κλίμακες αξιολόγησης το υλικό εξέτασης (π.χ. συλλαβές, ψευδολέξεις κ.ά.) θα πρέπει να χορηγείται ακολουθώντας την αρίθμηση του υλικού.

Στην παρουσίαση των ειδικών οδηγιών που θα πρέπει να ακολουθούνται κατά τη χορήγηση και βαθμολόγηση της κάθε κλίμακας του τεστ, θα χρησιμοποιούνται ορισμένες συντομογραφίες, όπως:

Ε = Εξεταστής,

Π = Παιδί,

ΦΕ = Φυλλάδιο Εξέτασης.

ΤΠΥ = Τεύχος Παρουσίασης Υλικού.

Επίσης, οι ακριβείς οδηγίες του εξεταστή προς τον εξεταζόμενο παρουσιάζονται με ☹ μαύρα πεζά στοιχεία.

1. ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΣΥΛΛΑΒΩΝ

✶ Η κλίμακα αξιολόγησης «Ανάγνωση Συλλαβών» δεν χορηγείται σε παιδιά που φοιτούν στο νηπιαγωγείο. Χορηγείται μόνο σε παιδιά που φοιτούν στο δημοτικό σχολείο.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΚΑ

- Αποτελείται από 24 συλλαβές.
- Ο Ε (Εξεταστής) παρουσιάζει πρώτα τη σελίδα του ΤΠΥ (Τεύχους Παρουσίασης Υλικού) με τα παραδείγματα και, στη συνέχεια, τη σελίδα με το υλικό εξέτασης.
- Το Π (Παιδί) καλείται να διαβάσει μία-μία τις συλλαβές (χωρίς χρονικό περιορισμό).
- Ο Ε σημειώνει (✓) στο ΦΕ (Φυλλάδιο Εξέτασης) την ορθότητα ή όχι της ανάγνωσης της κάθε συλλαβής.

ΑΝΑΓΚΑΙΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ

α) Οι δύο σελίδες του ΤΠΥ. Στη σελίδα της εξέτασης, οι συλλαβές παρουσιάζονται με σειρά αυξανόμενου βαθμού δυσκολίας (ως προς τον αριθμό των γραμμάτων και τη δομή τους σε κάθε συλλαβή).

β) Η αντίστοιχη σελίδα του ΦΕ.

γ) Μολύβι ή στυλό για την καταγραφή των εκφωνήσεων.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ο Ε λέει:

☞ Εδώ, έχω να σου δείξω μερικές μικρές λέξεις που λέγονται συλλαβές. Εσύ θα τις κοιτάς προσεκτικά μία-μία και θα τις διαβάζεις καθαρά ώστε να τις ακούω και εγώ. Θα τις διαβάζεις χωρίς να βιάζεσαι.

→ Ο Ε δείχνει στο Π τη σελίδα του ΤΠΥ με τα παραδείγματα των συλλαβών και του ζητά να τα διαβάσει.

→ Όταν ολοκληρωθεί η ανάγνωση των παραδειγμάτων, ο Ε προχωρεί στη φάση της εξέτασης.

⇒ Αν, κατά την ανάγνωση των παραδειγμάτων, το Π διαβάσει λανθασμένα κάποια συλλαβή, ο Ε του ζητά να την ξανακοιτάξει προσεκτικά ώστε να τη διαβάσει και να την εκφωνήσει σωστά. Αν και πάλι το Π διαβάσει λανθασμένα τη συλλαβή, ο Ε δίνει τη σωστή απάντηση, έτσι ώστε να βοηθήσει το παιδί να καταλάβει αυτό που του ζητά να κάνει.

▷ Αν το Π (μετά τη χορήγηση όλων των παραδειγμάτων) έχει διαβάσει σωστά τα δύο πρώτα παραδείγματα, ο Ε προχωρεί στη φάση της εξέτασης.

⊗ Αν το Π (παρά την προσπάθεια του Ε) δεν έχει διαβάσει σωστά ούτε τα δύο πρώτα παραδείγματα, η χορήγηση της κλίμακας τερματίζεται.

ΕΞΕΤΑΣΗ

Ο Ε λέει:

☛ Πολύ καλά. Τώρα θα σου δείξω και άλλες τέτοιες μικρές λέξεις, συλλαβές. Εσύ θα κοιτάς προσεκτικά μία-μία και θα τη διαβάζεις καθαρά (ώστε να την ακούω και εγώ), αλλά χωρίς να βιάζεσαι. !

Ο Ε παρουσιάζει τη σελίδα του ΤΠΥ με τις συλλαβές.

⊗ Ο Ε πρέπει να υποδείξει στο Π ότι η ανάγνωση των συλλαβών (από το ΤΠΥ) πρέπει να γίνεται κατά στήλες, από πάνω προς τα κάτω. Δηλαδή το Π θα αρχίσει από την αριστερή στήλη, διαβάζοντας από την επάνω συλλαβή προς τα κάτω. Όταν τελειώσει με αυτή τη στήλη θα συνεχίσει στη μεσαία στήλη (από πάνω προς τα κάτω) και, στο τέλος, με τη δεξιά στήλη, πάλι από πάνω προς τα κάτω. Η τήρηση αυτής της διαδικασίας είναι υποχρεωτική.

Το Π διαβάζει μία-μία τις συλλαβές και ο Ε καταγράφει στο ΦΕ, δίπλα σε κάθε συλλαβή, την απάντηση που δίνει το Π. Αν η ανάγνωση (εκφώνηση) της συλλαβής είναι σωστή, τότε σημειώνει (✓) στη στήλη «Σωστό». Αν η εκφώνηση είναι λανθασμένη, τότε σημειώνει (✓) στη στήλη «Λάθος». Ως λανθασμένη ανάγνωση θεωρείται οποιαδήποτε περίπτωση η οποία δεν είναι σωστή ανάγνωση της συλλαβής (π.χ. αντιμετάθεση ή παράλειψη ή

πρόσθεση φωνήματος, άρνηση ή αδυναμία εκφώνησης κ.λ.π.)

⇒ Ο Ε πρέπει να βρίσκεται σε ετοιμότητα ώστε να αξιολογεί την κάθε εκφώνηση του Π και ταυτόχρονα να σημειώνει (✓) με ακρίβεια στη σωστή στήλη.

⇒ Αν το Π, καθώς διαβάσει μια συλλαβή, κάνει λάθος και στη συνέχεια, από μόνο του, διορθώσει το λάθος και καταφέρει να διαβάσει σωστά τη συλλαβή, τότε ο Ε θεωρεί σωστή την εκφώνηση.

✗ Αν το Π εκφωνήσει (διαβάσει) λανθασμένα 3 συνεχόμενες συλλαβές, η χορήγηση της κλίμακας τερματίζεται.

ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ

Ψ Η βαθμολόγηση γίνεται μετά την ολοκλήρωση της χορήγησης όλων των κλιμάκων του τεστ, χωρίς την παρουσία του παιδιού.

Ψ Κάθε απάντηση βαθμολογείται με 1 (αν είναι σωστή) ή με 0 (αν είναι λανθασμένη).

Ψ Οι μονάδες για κάθε συλλαβή (1 ή 0) καταχωρίζονται στη στήλη «Μονάδες» στο ΦΕ. Το άθροισμα των μονάδων από τις 24 περιπτώσεις των συλλαβών της κλίμακας είναι ο αρχικός βαθμός του Π στην κλίμακα. Ο βαθμός αυτός καταχωρίζεται στο πλαίσιο με την ένδειξη «Αρχικός βαθμός», το οποίο βρίσκεται στο επάνω μέρος της σελίδας.

▷ Ανώτερος βαθμός κλίμακας: 24 μονάδες.

2. ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΨΕΥΔΟΛΕΞΕΩΝ

Δε Η κλίμακα αξιολόγησης «Ανάγνωση Ψευδολέξεων» δεν χορηγείται σε παιδιά που φοιτούν στο νηπιαγωγείο. Χορηγείται μόνο σε παιδιά που φοιτούν στο δημοτικό σχολείο.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΚΑ

- Αποτελείται από 24 ψευδολέξεις.
- Ο Ε παρουσιάζει πρώτα τη σελίδα του ΤΠΥ με τα παραδείγματα και, στη συνέχεια, τη σελίδα με το υλικό εξέτασης.
- Το Η καλείται να διαβάσει μία-μία τις ψευδολέξεις (χωρίς χρονικό περιορισμό).
- Ο Ε σημειώνει (✓) στο ΦΕ την ορθότητα ή όχι της ανάγνωσης της κάθε ψευδολέξης.

ΑΝΑΓΚΑΙΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ

α) Οι δύο σελίδες του ΤΠΥ. Στη σελίδα της εξέτασης, οι ψευδολέξεις παρουσιάζονται με σειρά αυξανόμενου βαθμού δυσκολίας (ως προς τον αριθμό των γραμμάτων, των συλλαβών και τη δομή των συλλαβών).

β) Η αντίστοιχη σελίδα του ΦΕ.

γ) Μολύβι ή στυλό για την καταγραφή των εκφωνήσεων (απαντήσεων).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ο Ε λέει:

⇒ Εδώ, έχω να σου δείξω μερικές λέξεις. Όπως θα δεις, οι λέξεις αυτές μοιάζουν με λέξεις, αλλά δεν είναι πραγματικές λέξεις. Είναι κάπως «αστείες» λέξεις που τις φτιάξαμε εμείς. Εσύ θα κοιτάς προσεκτικά μία-μία λέξη και θα τη διαβάζεις καθαρά ώστε να την ακούω και εγώ. Θα διαβάζεις χωρίς να βιάζεσαι.

→ Ο Ε δείχνει στο Η τη σελίδα του ΤΠΥ με τα 4 παραδείγματα

των ψευδολέξεων και του ζητά να τα διαβάσει.

→ Όταν ολοκληρωθεί η ανάγνωση των παραδειγμάτων, ο Ε προχωρεί στη φάση της εξέτασης

⇒ Αν, κατά την ανάγνωση των παραδειγμάτων, το Π διαβάσει λανθασμένα κάποια ψευδολέξη, ο Ε του ζητά να την ξανακοιτάξει προσεκτικά ώστε να τη διαβάσει και να την εκφωνήσει σωστά. Αν και πάλι το Π διαβάσει λανθασμένα την ψευδολέξη, ο Ε δίνει τη σωστή απάντηση, έτσι ώστε να βοηθήσει το παιδί να καταλάβει αυτό που του ζητά να κάνει.

▷ Αν το Π (μετά τη χορήγηση όλων των παραδειγμάτων) έχει διαβάσει σωστά τα δύο πρώτα παραδείγματα, ο Ε προχωρεί στη φάση της εξέτασης.

⊕ Αν το Π (παρά την προσπάθεια του Ε) δεν έχει διαβάσει σωστά ούτε τα δύο πρώτα παραδείγματα, η χορήγηση της κλίμακας τερματίζεται.

ΕΞΕΤΑΣΗ

Ο Ε λέει:

☛ Πολύ καλά. Τώρα θα σου δείξω και άλλες τέτοιες αστείες λέξεις. Εσύ θα κοιτάς προσεκτικά μία-μία λέξη, θα τη διαβάζεις καθαρά ώστε να την ακούω και εγώ, αλλά χωρίς να βιάζεσαι.

Ο Ε παρουσιάζει τη σελίδα του ΤΠΥ με τις ψευδολέξεις.

⊕ Ο Ε πρέπει να υποδείξει στο Π ότι η ανάγνωση των ψευδολέξεων (από το ΤΠΥ) πρέπει να γίνεται κατά στήλες, από πάνω προς τα κάτω. Δηλαδή το Π θα αρχίσει από την αριστερή στήλη, διαβάζοντας από την επάνω ψευδολέξη προς τα κάτω. Όταν τελειώσει με αυτή τη στήλη θα συνεχίσει στη μεσαία στήλη (από πάνω προς τα κάτω) και, στο τέλος, με τη δεξιά στήλη, πάλι από πάνω προς τα κάτω. Η τήρηση αυτής της διαδικασίας είναι υποχρεωτική.

Το Π διαβάζει μία-μία τις ψευδολέξεις και ο Ε καταγράφει στο ΦΕ, δίπλα σε κάθε ψευδολέξη, την απάντηση που δίνει το Π. Αν

η ανάγνωση (εκφώνηση) της ψευδολέξης είναι σωστή, τότε σημειώνει (✓) στη στήλη «Σωστό». Αν η εκφώνηση είναι λανθασμένη, τότε σημειώνει (✓) στη στήλη «Λάθος». Ως λανθασμένη ανάγνωση θεωρείται η λανθασμένη αποκωδικοποίηση της ψευδολέξης (π.χ. αντιμετάθεση ή παράλειψη ή πρόσθεση φωνήματος κ.λ.π.), η άρνηση ή η αδυναμία ανάγνωσης.

⇒ Ο Ε πρέπει να βρίσκεται σε ετοιμότητα ώστε να αξιολογεί την κάθε εκφώνηση του Π και ταυτόχρονα να σημειώνει (✓) με ακρίβεια στη σωστή στήλη.

⇒ Αν το Π, καθώς διαβάζει μια ψευδολέξη, κάνει λάθος και στη συνέχεια, από μόνο του, διορθώσει το λάθος και καταφέρει να διαβάσει σωστά την ψευδολέξη, τότε ο Ε θεωρεί την ανάγνωση (εκφώνηση) της ψευδολέξης σωστή.

✘ Αν το Π εκφωνήσει (διαβάσει) λανθασμένα 3 συνεχόμενες ψευδολέξεις, η χορήγηση της κλίμακας τερματίζεται.

ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ

Ψ Η βαθμολόγηση γίνεται μετά την ολοκλήρωση της χορήγησης όλων των κλιμάκων του τεστ, χωρίς την παρουσία του παιδιού.

Ψ Κάθε απάντηση βαθμολογείται με 1 (αν είναι σωστή) ή με 0 (αν είναι λανθασμένη)

Ψ Οι μονάδες για κάθε ψευδολέξη (1 ή 0) καταχωρίζονται στη στήλη «Μονάδες» στο ΦΕ. Το άθροισμα των μονάδων από τις 24 περιπτώσεις των ψευδολέξεων της κλίμακας, είναι ο αρχικός βαθμός του Π στην κλίμακα. Ο βαθμός αυτός καταχωρίζεται στο πλαίσιο με την ένδειξη «Αρχικός βαθμός», το οποίο βρίσκεται στο επάνω μέρος της σελίδας.

▷ Ανώτερος βαθμός κλίμακας: 24 μονάδες

3. ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΙΚΟΝΩΝ

➤ Η κλίμακα αξιολόγησης «Ανάγνωση προτάσεων και επιλογή εικόνων» δεν χορηγείται σε παιδιά που φοιτούν στο νηπιαγωγείο. Χορηγείται μόνο σε παιδιά που φοιτούν στο δημοτικό σχολείο.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΚΑ

- Αποτελείται από 16 προτάσεις η κάθε μία από τις οποίες συνοδεύεται από τρεις εικόνες, (Α), (Β), (Γ). Από τις τρεις εικόνες μόνο η μία αναπαριστάνει το νόημα της πρότασης, ενώ οι άλλες δύο εικόνες αναπαριστάνουν διαφορετικά νοήματα. Η θέση της σωστής εικόνας στη σειρά των τριών εικόνων είναι τυχαία.
- Ο Ε παρουσιάζει πρώτα ένα-ένα τα 4 παραδείγματα στις 8 αντίστοιχες σελίδες του ΤΠΥ (σελ. 10-17). Κάθε παράδειγμα περιλαμβάνει μία πρόταση (η οποία είναι γραμμένη στο άνω τμήμα της αριστερής σελίδας) και τρεις εικόνες (μία στο κάτω τμήμα της ίδιας σελίδας με την πρόταση και άλλες δύο στη διπλανή δεξιά σελίδα). Στη συνέχεια ο Ε παρουσιάζει το υλικό εξέτασης, το οποίο αποτελείται από 16 προτάσεις, η κάθε μία από τις οποίες συνοδεύεται από τρεις εικόνες. Κάθε πρόταση είναι γραμμένη στο πάνω τμήμα κάθε αριστερής σελίδας, ενώ οι εικόνες (όπως και στην περίπτωση των παραδειγμάτων) είναι τοποθετημένες στο κάτω τμήμα της ίδιας αριστερής σελίδας η πρώτη εικόνα και στη διπλανή δεξιά σελίδα οι άλλες δύο εικόνες.
- Κάθε φορά το Π καλείται να διαβάσει (χωρίς χρονικό περιορισμό) την πρόταση και στη συνέχεια να κοιτάξει με τη σειρά τις τρεις εικόνες (Α, Β, Γ) και να δείξει με το δάχτυλό του την εικόνα που ταιριάζει με το νόημα της πρότασης.
- Ο Ε σημειώνει στο ΦΕ την απάντηση του Π για κάθε πρόταση που διαβάζει. Συγκεκριμένα, σημειώνει το γράμμα (Α) ή (Β) ή (Γ) που αντιστοιχεί στην εικόνα την οποία διάλεξε το Π.

ΑΝΑΓΚΑΙΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ

α) Οι 40 σελίδες του ΤΠΥ, όπου παρουσιάζονται οι προτάσεις με τις εικόνες (των παραδειγμάτων και της εξέτασης). Οι προτάσεις

παρουσιάζονται με σειρά αυξανόμενου αριθμού λέξεων.

β) Οι αντίστοιχες δύο σελίδες του ΦΕ.

γ) Μολύβι ή στυλό για την καταγραφή των απαντήσεων.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ο Ε λέει:

➡ Εδώ, έχω να σου δείξω μερικές προτάσεις και εικόνες που είναι σαν παιχνίδι. Κάθε φορά θα σου δείχνω μία πρόταση. Κάτω από την πρόταση υπάρχει μία εικόνα και στη διπλανή σελίδα άλλες δύο εικόνες. Εσύ θα διαβάζεις προσεκτικά την πρόταση (ώστε να την ακούω και εγώ, αλλά χωρίς να βιάζεσαι), για να καταλάβεις το νόημά της. Μόλις διαβάσεις την πρόταση θα κοιτάξεις προσεκτικά μία-μία τις τρεις εικόνες και μετά θα δείξεις με το δάχτυλό σου την εικόνα που ταιριάζει με το νόημα της πρότασης, δηλαδή με αυτό που μας λέει η πρόταση που διάβασες. Από τις τρεις εικόνες μόνο μία ταιριάζει με αυτό που μας λέει η πρόταση. Αν δεν είσαι σίγουρος/η ποια είναι η εικόνα που ταιριάζει σ' αυτό που μας λέει η πρόταση, τότε μπορείς να διαβάσεις πάλι την πρόταση και να ξανακοιτάξεις τις εικόνες για να βρεις την εικόνα που ταιριάζει με αυτό που διάβασες.

➡ Ο Ε δείχνει στο Π το πρώτο από τα 4 παραδείγματα. Ο Ε ζητά από το Π να διαβάσει (ώστε να ακούει και ο Ε) την πρώτη πρόταση (που βρίσκεται στο πάνω τμήμα της αριστερής σελίδας) και, αμέσως μετά, να κοιτάξει τις τρεις εικόνες (Α), (Β) και (Γ), οι οποίες βρίσκονται, η μία στο κάτω τμήμα της ίδιας αριστερής σελίδας και οι άλλες δύο στη διπλανή δεξιά σελίδα, για να βρει και να δείξει με το δάχτυλό του την εικόνα που ταιριάζει με το νόημα της πρότασης.

➡ Η ίδια διαδικασία ακολουθείται και για τις υπόλοιπες προτάσεις (με τις αντίστοιχες εικόνες) των παραδειγμάτων.

➡ Όταν ολοκληρωθεί η χορήγηση των 4 παραδειγμάτων, ο Ε προχωρεί στη φάση της εξέτασης

⇒ Αν, κατά τη χορήγηση των παραδειγμάτων, το Π κάνει λάθος στην ανάγνωση της πρότασης, ο Ε του επισημαίνει μεν ότι έκανε λάθος, ωστόσο όμως δεν αξιολογεί την ανάγνωση

(αναγνωστική αποκωδικοποίηση) αλλά μόνο την αναγνωστική κατανόηση με την υπόδειξη της σωστής εικόνας.

⇒ Αν, κατά τη χορήγηση των παραδειγμάτων, το Π κάνει λάθος στην υπόδειξη της σωστής εικόνας, ο Ε του επισημαίνει να ξανακοιτάξει το παράδειγμα πιο προσεκτικά. Αν και πάλι το Π δείξει λάθος εικόνα, ο Ε δίνει τη σωστή απάντηση, έτσι ώστε να βοηθήσει το παιδί να καταλάβει αυτό που του ζητά να κάνει.

▷ Αν το Π (μετά τη χορήγηση όλων των παραδειγμάτων) έχει απαντήσει σωστά σε δύο παραδείγματα, ο Ε προχωρεί στη φάση της εξέτασης.

⚡ Αν το Π (παρά την προσπάθεια του Ε) δεν έχει απαντήσει σωστά σε κανένα παράδειγμα, η χορήγηση της κλίμακας τερματίζεται.

ΕΞΕΤΑΣΗ

Ο Ε λέει:

☞ Πολύ καλά. Τώρα θα σου δείξω και άλλες προτάσεις και εικόνες. Κάθε φορά, εσύ θα διαβάζεις προσεκτικά την πρόταση (ώστε να την ακούω και εγώ, αλλά χωρίς να βιάζεσαι), για να καταλάβεις το νόημά της. Αμέσως μετά θα κοιτάς μία-μία τις τρεις εικόνες και θα δείχνεις με το δάχτυλό σου την εικόνα που ταιριάζει με το νόημα της πρότασης, δηλαδή με αυτό που μας λέει η πρόταση που διάβασες. Από τις τρεις εικόνες μόνο μία ταιριάζει με αυτό που μας λέει η πρόταση. Αν δεν είσαι σίγουρος/η ποια είναι η εικόνα που ταιριάζει σ' αυτό που μας λέει η πρόταση, τότε μπορείς να διαβάσεις πάλι την πρόταση και να ξανακοιτάξεις τις 3 εικόνες για να βρεις την εικόνα που ταιριάζει με αυτό που διάβασες.

→ Ο Ε δείχνει στο Π την πρώτη πρόταση του υλικού εξέτασης στο ΤΠΓ (στη σελ. 18) και του ζητά να διαβάσει την πρόταση και, στη συνέχεια, να κοιτάξει τις 3 εικόνες στη σειρά.

→ Το Π διαβάζει την πρόταση και δείχνει μία εικόνα. Ο Ε καταγράφει στο ΦΕ, δίπλα στην πρόταση, την απάντηση που δίνει το Π, σημειώνοντας Α ή Β ή Γ, ανάλογα με το ποια εικόνα έδειξε το Π. Η ίδια διαδικασία επαναλαμβάνεται με όλες τις

προτάσεις του υλικού εξέτασης, ακολουθώντας τη σειρά αρίθμησής τους.

⇒ Αν το Π δείξει μια εικόνα και, στη συνέχεια (επειδή θεωρεί ότι είναι λάθος) δείξει μια άλλη, δηλώνοντας ότι αυτή είναι σωστή, ο Ε του ζητά να ξαναδείξει την εικόνα που θεωρεί ότι είναι σωστή.

⇒ Σε περιπτώσεις που το παιδί έχει δείξει περισσότερες από μία εικόνες χωρίς να διορθώσει και να επιλέξει μία (παρά την παρότρυνση του Ε), τότε η απάντηση θεωρείται λανθασμένη.

✘ Αν το Π αποτύχει σε 3 συνεχόμενες ερωτήσεις, η χορήγηση της κλίμακας τερματίζεται.

ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ

Ψ Η βαθμολόγηση γίνεται μετά την ολοκλήρωση της χορήγησης όλων των κλιμάκων του τεστ, χωρίς την παρουσία του παιδιού.

Ψ Κάθε απάντηση βαθμολογείται με 1 (αν είναι σωστή) ή με 0 (αν είναι λανθασμένη).

Ψ Για να διευκολυνθεί ο Ε στη βαθμολόγηση, στο ΦΕ, δίπλα από κάθε πρότασή αναγράφεται, μέσα σε παρένθεση, η σωστή απάντηση, δηλαδή το γράμμα (Α) ή (Β) ή (Γ).

Ψ Οι μονάδες για κάθε πρόταση (1 ή 0) καταχωρίζονται στη στήλη «Μονάδες» στο ΦΕ. Το άθροισμα των μονάδων από τις 16 περιπτώσεις των προτάσεων της κλίμακας, είναι ο αρχικός βαθμός του Π στην κλίμακα. Ο βαθμός αυτός καταχωρίζεται στο πλαίσιο με την ένδειξη «Αρχικός βαθμός», το οποίο βρίσκεται στο επάνω μέρος της σελίδας.

▷ Ανώτερος βαθμός κλίμακας: 16 μονάδες

4. ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΕΛΛΙΠΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

➤ Η κλίμακα αξιολόγησης «Ανάγνωση και συμπλήρωση ελλιπών προτάσεων» δεν χορηγείται σε παιδιά που φοιτούν στο νηπιαγωγείο. Χορηγείται μόνο σε παιδιά που φοιτούν στο δημοτικό σχολείο.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΚΑ

- Αποτελείται από 16 προτάσεις από τις οποίες λείπει μία λέξη. Η λέξη που λείπει παρουσιάζεται κάτω από την πρόταση μαζί με άλλες δύο άσχετες προς την πρόταση λέξεις. Η λέξη που λείπει από την πρόταση καθώς και η θέση της σωστής λέξης στη σειρά των τριών λέξεων είναι τυχαία.
- Ο Ε παρουσιάζει πρώτα τη σελίδα του ΦΕ με τα 4 παραδείγματα και στη συνέχεια τις επόμενες σελίδες με το υλικό εξέτασης.
- Σε κάθε πρόταση το Π καλείται να διαβάσει (χωρίς χρονικό περιορισμό) την πρόταση και στη συνέχεια, αφού διαβάσει τις 3 λέξεις (εναλλακτικές απαντήσεις για τη λέξη που λείπει), να κυκλώσει τη λέξη που ταιριάζει στην πρόταση.

..

ΑΝΑΓΚΑΙΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ

- α) Οι σελίδες του ΦΕ, όπου παρουσιάζονται οι προτάσεις, με σειρά αυξανόμενου αριθμού λέξεων.
- β) Μολύβι ή στυλό για το Π προκειμένου, κάθε φορά, να κυκλώνει τη λέξη που ταιριάζει.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ο Ε τοποθετεί πάνω στο τραπέζι και μπροστά από το Π το ΦΕ ανοιχτό στη σελίδα με τα 4 παραδείγματα και λέει:

➤ Εδώ, έχω να σου δείξω μερικές προτάσεις, που τις φτιάξαμε έτσι ώστε να μοιάζουν με παιγνίδι. Από κάθε πρόταση έχουμε βγάλει μία λέξη και την έχουμε βάλει κάτω μαζί με 2 άλλες λέξεις. Δηλαδή από τις 3 λέξεις που βλέπεις κάτω από την πρόταση, μία μόνο είναι η σωστή λέξη που λείπει από την πρόταση. Οι άλλες 2 λέξεις δεν ταιριάζουν με αυτό που μας

λέει η πρόταση. Εσύ πρέπει να βρεις ποια είναι η λέξη που έχουμε βγάλει από την πρόταση. Γι' αυτό πρώτα θα διαβάσεις προσεκτικά την πρόταση ώστε να ακούω και εγώ. Θα τη διαβάσεις χωρίς να βιάζεσαι, για να καταλάβεις τι λέει περίπου. Αμέσως μετά θα διαβάσεις τις 3 λέξεις που είναι κάτω από την πρόταση και θα ψάξεις να βρεις ποια από αυτές είναι η λέξη που έχουμε βγάλει από την πρόταση. Μόλις τη βρεις και είσαι σίγουρος/η ότι είναι αυτή, θα την κυκλώσεις με το μολύβι. Αν δεν είσαι σίγουρος/η για το ποια είναι η λέξη που έχουμε βγάλει από την πρόταση, τότε μπορείς να διαβάσεις πάλι την πρόταση και να ξαναψάξεις να βρεις τη λέξη που έχουμε βγάλει.

→ Ο Ε δείχνει στο Π τη σελίδα του ΦΕ με τα 4 παραδείγματα των προτάσεων και του ζητά να διαβάσει την πρώτη πρόταση και, στη συνέχεια, να διαβάσει τις λέξεις κάτω από την πρόταση για να βρει και να κυκλώσει με το μολύβι τη λέξη που ταιριάζει.

→ Η ίδια διαδικασία ακολουθείται και για τις υπόλοιπες προτάσεις των παραδειγμάτων.

→ Όταν ολοκληρωθεί η χορήγηση των 4 παραδειγμάτων, ο Ε προχωρεί στη φάση της εξέτασης

⇒ Αν, κατά τη χορήγηση των παραδειγμάτων, το Π κάνει λάθος στην ανάγνωση της πρότασης, ο Ε του επισημαίνει μεν ότι έκανε λάθος, ωστόσο όμως δεν αξιολογεί την ανάγνωση (αναγνωστική αποκωδικοποίηση), αλλά μόνο την αναγνωστική κατανόηση με την υπόδειξη της σωστής λέξης.

⇒ Αν, κατά τη χορήγηση των παραδειγμάτων, το Π κάνει λάθος στην υπόδειξη της σωστής λέξης, ο Ε του επισημαίνει να ξανακοιτάξει το παράδειγμα πιο προσεκτικά. Αν και πάλι το Π δείξει λάθος λέξη, ο Ε δίνει τη σωστή απάντηση, έτσι ώστε να βοηθήσει το παιδί να καταλάβει αυτό που του ζητά να κάνει.

▷ Αν το Π (μετά τη χορήγηση όλων των παραδειγμάτων) έχει απαντήσει σωστά σε δύο παραδείγματα, ο Ε προχωρεί στη φάση της εξέτασης.

⊗ Αν το Π (παρά την προσπάθεια του Ε) δεν έχει απαντήσει σωστά σε κανένα παράδειγμα, η χορήγηση της κλίμακας τερματίζεται.

ΕΞΕΤΑΣΗ

Ο Ε λέει:

☞ Πολύ καλά. Τώρα θα σου δείξω και άλλες τέτοιες προτάσεις από τις οποίες έχουμε βγάλει μία λέξη. Εσύ, κάθε φορά, πρώτα θα διαβάζεις προσεκτικά την πρόταση (ώστε να ακούω και εγώ), αλλά χωρίς να βιάζεσαι. Αμέσως μετά θα διαβάζεις τις λέξεις που είναι από κάτω για να βρεις ποια λέξη έχουμε βγάλει. Αυτή τη λέξη θα την κυκλώσεις με το μολύβι.

→ Ο Ε δείχνει στο Π την πρώτη πρόταση του υλικού εξέτασης στο ΦΕ και του ζητά να διαβάσει την πρόταση και, στη συνέχεια, να κυκλώσει με το μολύβι τη σωστή λέξη. Η ίδια διαδικασία επαναλαμβάνεται με όλες τις προτάσεις του υλικού εξέτασης, ακολουθώντας τη σειρά αρίθμησης τους.

⇒ Αν το Π κυκλώσει μία από τις 3 λέξεις και, στη συνέχεια (επειδή θεωρεί ότι είναι λάθος) προχωρήσει και κυκλώσει και μια άλλη λέξη, δηλώνοντας ότι αυτή είναι σωστή, ο Ε του ζητά να διαγράψει με το μολύβι τη λέξη που θεωρεί ότι είναι λάθος, αφήνοντας σε κύκλο μόνο τη λέξη που θεωρεί ότι είναι σωστή.

✘ Αν το Π αποτύχει στη συμπλήρωση 3 συνεχόμενων ελλιπών προτάσεων, η χορήγηση της κλίμακας τερματίζεται.

ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ

☞ Για τη διευκόλυνση του Ε, στη συνέχεια δίνονται οι σωστές απαντήσεις σε όλες τις προτάσεις.

☞ Η βαθμολόγηση γίνεται μετά την ολοκλήρωση της χορήγησης όλων των κλιμάκων του τεστ, χωρίς την παρουσία του παιδιού.

☞ Κάθε απάντηση βαθμολογείται με 1 (αν είναι σωστή) ή με 0 (αν είναι λανθασμένη).

☞ Σε περιπτώσεις που έχουν κυκλωθεί περισσότερες λέξεις, χωρίς να έχουν διαγραφεί οι θεωρούμενες από το Π ως λανθασμένες (παρά την παρότρυνση προς τούτο από τον Ε κατά τη διάρκεια της εξέτασης), τότε η απάντηση θεωρείται λανθασμένη.

Οι μονάδες για κάθε πρόταση (1 ή 0) καταχωρίζονται στη στήλη «Μονάδες» στο ΦΕ. Το άθροισμα των μονάδων από τις 16 περιπτώσεις των προτάσεων της κλίμακας, είναι ο αρχικός βαθμός του Π στην κλίμακα. Ο βαθμός αυτός καταχωρίζεται στο πλαίσιο με την ένδειξη «Αρχικός βαθμός», το οποίο βρίσκεται στο επάνω μέρος της σελίδας.

> Ανώτερος βαθμός κλίμακας: 16 μονάδες

Σωστές απαντήσεις στην κλίμακα αξιολόγησης
«Ανάγνωση και συμπλήρωση ελλιπών προτάσεων»

α/α πρότασης	Σωστή απάντηση
1	κάνει
2	άλογο
3	σκαλίζει
4	σκυλί
5	λάδι
6	κρύφτηκε
7 ^ι	λεωφορείο
8 ^ι	άνοιξε
9	ανεβήκαμε
10	διάλειμμα
11	χτύπησε
12	σκάλα
13	αίθουσα
14	φορέσουν
15	σήκωσε
16	δόντια

5. ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΦΩΝΗΜΑΤΩΝ

Η κλίμακα αξιολόγησης «Διάκριση Φωνημάτων» χορηγείται μόνο σε παιδιά που φοιτούν στο νηπιαγωγείο.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΚΑ

- Αποτελείται από 24 ζεύγη ψευδολέξεων. Σε κάθε ζεύγος, οι ψευδολέξεις έχουν τον ίδιο αριθμό φωνημάτων (2-7 φωνήματα) και συλλαβών (1-3 συλλαβές). Επιπλέον, σε κάθε ζεύγος, οι ψευδολέξεις μπορεί να είναι ίδιες (π.χ. φιν-φιν, βίπο-βίπο, ρίσπες-ρίσπες κ.ο.κ) ή να διαφέρουν κατά ένα φώνημα (π.χ. ρας-ραν, ρόχι-ρόβι, βεν-λεν, βίλπος-βίλπες κ.ο.κ.). Η θέση του διαφορετικού φωνήματος σε κάθε ζεύγος διαφορετικών ψευδολέξεων είναι τυχαία.
- Τα ζεύγη των ψευδολέξεων παρουσιάζονται με σειρά αυξανόμενου βαθμού δυσκολίας (ως προς τον αριθμό των φωνημάτων, των συλλαβών και τη δομή των συλλαβών).
- Ο Ε διαβάζει με ευκρίνεια και φυσικό ρυθμό και τόνο κάθε φορά ένα ζεύγος ψευδολέξεων από το ΦΕ.
- Κάθε φορά το Π καλείται να ακούσει προσεκτικά τις δύο ψευδολέξεις και να αποφασίσει αν είναι ίδιες ή διαφορετικές. Με δεδομένο, μάλιστα, ότι σκοπός της εν λόγω δοκιμασίας δεν είναι η αξιολόγηση της βραχύχρονης μνήμης φωνολογικών πληροφοριών, θεωρείται θεμιτό ο Ε να επαναλάβει (το πολύ 2 φορές) το ζεύγος των ψευδολέξεων αν ο ίδιος κρίνει ότι το παιδί δυσκολεύεται στη συγκράτησή τους ή αν του το ζητήσει το Π.
- Ο Ε χορηγεί πρώτα τα 4 παραδείγματα (αναφέρονται παρακάτω) και, στη συνέχεια, χορηγεί το υλικό εξέτασης από την αντίστοιχη σελίδα του ΦΕ.
- Ο Ε σημειώνει (✓) στο ΦΕ την ορθότητα ή όχι της απάντησης του παιδιού για κάθε ψευδολέξη.

ΑΝΑΓΚΑΙΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ

α) Η αντίστοιχη σελίδα του ΦΕ.

β) Μολύβι ή στυλό για την καταγραφή των απαντήσεων.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ο Ε λέει:

☞ Εδώ, έχω να σου πω μερικές λέξεις σε ζευγάρια, δηλαδή δύο λέξεις κάθε φορά. Όπως θα δεις, οι λέξεις αυτές μοιάζουν με λέξεις, αλλά δεν είναι πραγματικές λέξεις. Είναι κάπως «αστείες» λέξεις που τις φτιάξαμε εμείς. Μερικές φορές οι δύο λέξεις του ζευγαριού είναι ίδιες, ενώ άλλες φορές οι δύο λέξεις είναι διαφορετικές. Εσύ θα ακούς προσεκτικά τις δύο λέξεις που θα σου λέω και θα μου λες αν είναι ίδιες ή αν είναι διαφορετικές. Αν είναι ίδιες θα μου λες «ΝΑΙ». Αν είναι διαφορετικές θα μου λες «ΟΧΙ». Αν θέλεις να ξανακούσεις τις δύο λέξεις θα μου το λες για να στις ξαναπώ.

→ Ο Ε εκφωνεί με ευκρίνεια και σε φυσικό ρυθμό και τόνο το πρώτο παράδειγμα (το πρώτο ζεύγος ψευδολέξεων) από το ΦΕ, υπενθυμίζοντας στο Π ότι πρέπει να τις ακούσει με προσοχή και να του πει «ΝΑΙ» (αν είναι ίδιες) ή «ΟΧΙ» (αν είναι διαφορετικές).

Ο Ε λέει:

☞ Τώρα θα σου πω τις δύο λέξεις και εσύ θα τις ακούσεις προσεκτικά και θα μου πεις «ΝΑΙ» (αν είναι ίδιες) ή «ΟΧΙ» (αν είναι διαφορετικές). Αν θέλεις να ξανακούσεις τις δύο λέξεις θα μου το πεις για να σου τις ξαναπώ. Άκουσε λοιπόν τις δύο λέξεις: «λα - λο». Είναι ίδιες ή διαφορετικές;

→ Μετά την απάντηση του Π (όποια και να είναι), ο Ε λέει ο ίδιος στο Π τη σωστή απάντηση, εξηγώντας γιατί είναι διαφορετικές οι δύο ψευδολέξεις και πού ακριβώς διαφέρουν.

Συγκεκριμένα Ο Ε λέει:

☞ Η απάντηση είναι «ΟΧΙ», διότι οι δύο λέξεις είναι διαφορετικές. Η μία λέει «λα» και η άλλη «λο». Η μία έχει «α» και η άλλη έχει «ο».

→ Στη συνέχεια, ο Ε χορηγεί, με τον ίδιο τρόπο, το δεύτερο παράδειγμα, ζητώντας από το Π να πει αν οι δύο ψευδολέξεις είναι ίδιες ή είναι διαφορετικές.

Ο Ε λέει:

☞ Τώρα, άκουσε άλλες δύο λέξεις: «γας-ρας». Είναι ίδιες ή διαφορετικές;

→ Μετά την απάντηση του Π (όποια και να είναι), ο Ε λέει ο ίδιος στο Π τη σωστή απάντηση, εξηγώντας γιατί είναι διαφορετικές οι δύο ψευδολέξεις και πού ακριβώς διαφέρουν.

Συγκεκριμένα Ο Ε λέει:

⇒ Η απάντηση είναι «ΟΧΙ», διότι οι δύο λέξεις είναι διαφορετικές. Η μία λέει «γας» και η άλλη «ρας». Η μία έχει «γ» και η άλλη έχει «ρ».

→ Ακολούθως, με τον ίδιο τρόπο, χορηγεί το τρίτο παράδειγμα, ζητώντας από το Π να πει αν οι δύο ψευδολέξεις είναι ίδιες ή είναι διαφορετικές.

Ο Ε λέει:

⇒ Τώρα, άκουσε δύο άλλες λέξεις: «ρίπλος-ρίπλος». Είναι ίδιες ή διαφορετικές;

→ Μετά την απάντηση του Π και στο τρίτο παράδειγμα (όποια και να είναι), ο Ε λέει ο ίδιος στο Π τη σωστή απάντηση.

Συγκεκριμένα Ο Ε λέει:

⇒ Η απάντηση είναι «ΝΑΙ», διότι οι δύο λέξεις είναι ίδιες.

→ Τέλος, ο Ε χορηγεί, με τον ίδιο τρόπο, το τέταρτο παράδειγμα ακολουθώντας ακριβώς την ίδια διαδικασία, όπως στα δύο προηγούμενα.

Ο Ε λέει:

⇒ Τώρα, άκουσε άλλες δύο λέξεις: «πράλες-πράλος». Είναι ίδιες ή διαφορετικές;

→ Μετά την απάντηση του Π (όποια και να είναι), ο Ε λέει ο ίδιος στο Π τη σωστή απάντηση, εξηγώντας γιατί είναι διαφορετικές οι δύο ψευδολέξεις και πού ακριβώς διαφέρουν.

Συγκεκριμένα Ο Ε λέει:

⇒ Η απάντηση είναι «ΟΧΙ», διότι οι δύο λέξεις είναι διαφορετικές. Η μία λέει «πράλες» (έχει «ε»), ενώ η άλλη λέει «πράλος» (έχει «ο»).

⇒ Αν το Π ζητήσει να ξανακούσει το ζευγάρι των ψευδολέξεων κάποιου παραδείγματος, ο Ε τις επαναλαμβάνει.

⇒ Αν το Π απαντήσει λανθασμένα σε κάποιο παράδειγμα, ο Ε επαναλαμβάνει τη χορήγηση αυτού του παραδείγματος με όλες τις αναγκαίες εξηγήσεις, μέχρι το Π να καταλάβει αυτό που του ζητά να κάνει.

▷ Αν το Π (μετά τη χορήγηση όλων των παραδειγμάτων) έχει απαντήσει σωστά στα δύο πρώτα παραδείγματα, ο Ε προχωρεί στη φάση της εξέτασης.

⊗ Αν το Π (παρά την προσπάθεια του Ε) δεν έχει απαντήσει σωστά ούτε στα δύο πρώτα παραδείγματα, η χορήγηση της κλίμακας τερματίζεται.

ΕΞΕΤΑΣΗ

Ο Ε λέει:

⇒ Πολύ καλά. Τώρα θα σου πω και άλλα ζευγάρια από τέτοιες «αστείες» λέξεις. Εσύ θα τις ακούς προσεκτικά και θα μου λες αν είναι ίδιες ή αν είναι διαφορετικές. Αν είναι ίδιες θα μου λες «ΝΑΙ». Αν είναι διαφορετικές θα μου λες «ΟΧΙ». Θα πρέπει να προσέχεις, για να τις ακούς καλά όταν τις λέω. Αν θέλεις να ξανακαύσεις τις δύο λέξεις θα μου το λες για να στις ξαναπώ.

Ο Ε διαβάζει (από το ΦΕ) τα ζεύγη των ψευδολέξεων αρχίζοντας από το πρώτο), με σωστή άρθρωση και φυσικό ρυθμό και τόνο. Το Π ακούει με προσοχή και λέει «ΝΑΙ» αν οι δύο ψευδολέξεις είναι ίδιες ή «ΟΧΙ» είναι διαφορετικές. Η ίδια διαδικασία επαναλαμβάνεται μέχρις ότου ο Ε διαβάσει όλα τα ζεύγη των ψευδολέξεων, ακολουθώντας τη σειρά αρίθμησης τους.

Για κάθε ζεύγος ψευδολέξεων που διαβάζει, ο Ε σημειώνει (✓) στο ΦΕ, δίπλα στο συγκεκριμένο ζεύγος, ανάλογα με την απάντηση του Π. Αν η απάντηση είναι «ΝΑΙ», τότε σημειώνει (✓) στη στήλη «Ίδιες». Αν η απάντηση είναι «ΟΧΙ», τότε σημειώνει (✓) στη στήλη «Διαφορετικές».

Ο Ε πρέπει να βρίσκεται σε ετοιμότητα ώστε να αξιολογεί την κάθε απάντηση του Π και ταυτόχρονα να σημειώνει (✓) με ακρίβεια στη σωστή στήλη.

⇒ Αν ο Ε κρίνει ότι το Π δυσκολεύεται να συγκρατήσει κάποιο ζευγάρι ψευδολέξεων ή αν το Π ζητήσει να ξανακούσει κάποιο ζευγάρι ψευδολέξεων, ο Ε τις επαναλαμβάνει (το πολύ μέχρι 2 φορές), ενημερώνοντάς το ότι πρέπει να προσέχει πιο πολύ όταν τις ακούει.

⇒ Αν το Π, αλλάξει την απάντησή του, ο Ε του ζητά να ξαναπει ποια είναι η σωστή απάντηση. Αυτή τη θεωρεί ως την τελική απάντηση του Π. Αν το Π δώσει δύο αντικρουόμενες απαντήσεις, και δε δηλώσει τελικά ποια θεωρεί ως τη σωστή απάντηση, τότε η απάντηση θεωρείται λανθασμένη.

✕ Αν το Π αποτύχει σε 3 συνεχόμενα ζεύγη ψευδολέξεων, η χορήγηση της κλίμακας τερματίζεται.

ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ

Ψ Η βαθμολόγηση γίνεται μετά την ολοκλήρωση της χορήγησης όλων των κλιμάκων του τεστ, χωρίς την παρουσία του παιδιού.

Ψ Κάθε απάντηση βαθμολογείται με 1 (αν είναι σωστή) ή με 0 (αν είναι λανθασμένη).

Ψ Για να διευκολυνθεί ο Ε στη βαθμολόγηση, δίπλα σε κάθε ζεύγος ψευδολέξεων αναγράφεται (στην πρώτη στήλη «I/Δ») η σωστή απάντηση, δηλαδή το γράμμα I = ΙΔΙΕΣ (αν οι δύο ψευδολέξεις είναι ίδιες) ή το γράμμα Δ = ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ (αν είναι διαφορετικές).

Ψ Οι μονάδες για κάθε ζεύγος ψευδολέξεων (1 ή 0) καταχωρίζονται στη στήλη «Μονάδες» στο ΦΕ. Το άθροισμα των μονάδων από τις 24 περιπτώσεις των ψευδολέξεων της κλίμακας, είναι ο αρχικός βαθμός του Π στην κλίμακα. Ο βαθμός αυτός καταχωρίζεται στο πλαίσιο με την ένδειξη «Αρχικός βαθμός», το οποίο βρίσκεται στο επάνω μέρος της σελίδας.

▷ Ανώτερος βαθμός κλίμακας: 24 μονάδες

6. ΚΑΤΑΤΜΗΣΗ ΨΕΥΔΟΛΕΞΕΩΝ ΣΕ ΦΩΝΗΜΑΤΑ

Η κλίμακα αξιολόγησης «Κατάτμηση ψευδολέξεων σε Φωνήματα» χορηγείται σε παιδιά που φοιτούν τόσο στο νηπιαγωγείο όσο και στο δημοτικό σχολείο.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΚΑ

- Αποτελείται από 24 ψευδολέξεις, οι οποίες έχουν επιλεγεί έτσι ώστε να περιέχουν τα διάφορα φωνήματα-φθόγγους της ελληνικής γλώσσας σε διάφορους απλούς συνδυασμούς στο επίπεδο της συλλαβής. Ο αριθμός των φωνημάτων (φθόγγων) κάθε ψευδολέξης είναι από 2 έως 7, σχηματίζοντας μονοσύλλαβη, δισύλλαβη ή τρισύλλαβη ψευδολέξη.
- Οι ψευδολέξεις παρουσιάζονται με σειρά αυξανόμενου βαθμού δυσκολίας (ως προς τον αριθμό των φωνημάτων, των συλλαβών και τη δομή των συλλαβών).
- Ο Ε διαβάζει με ευκρίνεια και φυσικό ρυθμό και τόνο κάθε φορά μία ψευδολέξη από το ΦΕ.
- Κάθε φορά το Π καλείται να ακούσει προσεκτικά την κάθε ψευδολέξη, να την αναλύσει και να εκφωνήσει τα φωνήματά της (τους φθόγγους της), χτυπώντας ταυτόχρονα (και ελαφρά) το μολύβι πάνω στο τραπέζι. Με δεδομένο ότι σκοπός του εν λόγω κριτηρίου δεν είναι η αξιολόγηση της βραχύχρονης μνήμης φωνολογικών πληροφοριών, θεωρείται θεμιτό ο Ε να επαναλάβει (το πολύ 2 φορές) την ψευδολέξη αν ο ίδιος κρίνει ότι το Π δυσκολεύεται στη συγκράτησή της ή αν του το ζητήσει το Π.
- Ο Ε χορηγεί πρώτα τα 4 παραδείγματα (αναφέρονται παρακάτω) και, στη συνέχεια, χορηγεί το υλικό εξέτασης από την αντίστοιχη σελίδα του ΦΕ.
- Ο Ε σημειώνει (✓) στο ΦΕ την ορθότητα ή όχι της απάντησης του παιδιού για κάθε ψευδολέξη.

ΑΝΑΓΚΑΙΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ

- α) Η αντίστοιχη σελίδα του ΦΕ.
- β) Δύο μολύβια ή στυλό, ένα για την καταγραφή των απαντήσεων

από τον Ε και ένα για το Π, για να το χτυπά ελαφρά πάνω στο τραπέζι, συνοδεύοντας το χωρισμό των ψευδολέξεων σε φωνήματα.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ο Ε λέει:

☞ Εδώ, έχω να σου πω κάποιες λέξεις. Οι λέξεις αυτές μοιάζουν με λέξεις, αλλά δεν είναι πραγματικές λέξεις. Είναι κάπως «αστείες» λέξεις που τις φτιάξαμε εμείς. Κάθε φορά θα σου λέω μία τέτοια «αστεία» λέξη. Εσύ θα την ακούς προσεκτικά και θα τη χωρίζεις στις μικρές «φωνούλες» από τις οποίες αποτελείται η λέξη. Αν θέλεις να ξανακούσεις τη λέξη θα μου το λες για να στην ξαναπώ. Καθώς θα λες την κάθε «φωνούλα» της λέξης, θα χτυπάς ελαφρά το μολύβι πάνω στο τραπέζι, μια φορά για την κάθε φωνούλα. Πρώτα θα σου δείξω εγώ πώς πρέπει να λες τις «φωνούλες» της λέξης και να χτυπάς το μολύβι.

→ Ο Ε εκφωνεί (από το ΦΕ) με ευκρινή άρθρωση και φυσικό ρυθμό και τόνο το πρώτο παράδειγμα, υπενθυμίζοντας στο Π ότι πρέπει να ακούσει με προσοχή, να δει αυτό που κάνει ο Ε και να κάνει το ίδιο με τον Ε, λέγοντας τις «φωνούλες» (δηλ. τα φωνήματα-φθόγγους της ψευδολέξης) και συνοδεύοντας την εκφώνηση κάθε φωνήματος με ελαφρό χτύπημα του μολυβιού πάνω στο τραπέζι.

Ο Ε λέει:

☞ Τώρα θα σου πω την πρώτη λέξη και θα τη χωρίσω στις «φωνούλες» της. Η λέξη «ρα», έχει τις «φωνούλες» «ρ-α», (ταυτόχρονα ο Ε συνοδεύει την εκφώνηση του κάθε φωνήματος-φθόγγου με ελαφρό χτύπημα του μολυβιού πάνω στο τραπέζι). Το κατάλαβες; Πάρε, λοιπόν, το μολύβι και πες μου και εσύ τις «φωνούλες» της λέξης «ρα», χτυπώντας και το μολύβι πάνω στο τραπέζι.

→ Μετά την απάντηση του Π (όποια και να είναι), ο Ε λέει ο ίδιος στο Π τη σωστή απάντηση.

Συγκεκριμένα ο Ε λέει:

☞ Η λέξη «ρα» έχει τις «φωνούλες» «ρ-α». (Ταυτόχρονα ο Ε

συνοδεύει την εκφώνηση του κάθε φωνήματος-φθόγγου με ελαφρό χτύπημα του μολυβιού πάνω στο τραπέζι).

→ Στη συνέχεια, με τον ίδιο τρόπο, ο Ε χορηγεί το δεύτερο παράδειγμα. ζητώντας από το Π να πει τα φωνήματα-φθόγγους της επόμενης λέξης.

Ο Ε λέει:

→ Τώρα θα σου πω άλλη λέξη και εσύ μόνος σου θα τη χωρίσεις στις «φωνούλες» της όπως έκανες προηγουμένως. Πάρε, λοιπόν, το μολύβι και πες μου τις «φωνούλες» της λέξης «μο», χτυπώντας και το μολύβι πάνω στο τραπέζι. Επαναλαμβάνω, τις «φωνούλες» της λέξης «μο».

→ Μετά την απάντηση του Π (όποια και να είναι), ο Ε λέει ο ίδιος στο Π τη σωστή απάντηση.

Συγκεκριμένα ο Ε λέει:

→ Η λέξη «μο», έχει τις «φωνούλες» «μ-ο». (Ταυτόχρονα ο Ε συνοδεύει την εκφώνηση του κάθε φωνήματος-φθόγγου, με ελαφρό χτύπημα του μολυβιού πάνω στο τραπέζι).

→ Ακολούθως, ο Ε χορηγεί το τρίτο παράδειγμα. χωρίς όμως αυτή τη φορά να αναλύσει ο ίδιος τη λέξη σε φωνήματα-φθόγγους, αλλά ζητώντας από το Π να χωρίσει τη λέξη σε φωνήματα-φθόγγους, χτυπώντας ταυτόχρονα το μολύβι πάνω στο τραπέζι.

Ο Ε λέει:

→ Τώρα θα σου πω άλλη μία λέξη και εσύ μόνος σου θα τη χωρίσεις στις «φωνούλες» της όπως έκανες προηγουμένως. Πάρε, λοιπόν, το μολύβι και πες μου τις «φωνούλες» της λέξης «πρε», χτυπώντας και το μολύβι πάνω στο τραπέζι. Επαναλαμβάνω, «πρε».

→ Μετά την απάντηση του Π (όποια και να είναι), ο Ε λέει ο ίδιος στο Π τη σωστή απάντηση.

Συγκεκριμένα ο Ε λέει:

→ Η λέξη «πρε», έχει τις «φωνούλες» «π-ρ-ε». (Ταυτόχρονα ο Ε συνοδεύει την εκφώνηση του κάθε φωνήματος με ελαφρό χτύπημα του μολυβιού πάνω στο τραπέζι).

→ Ακολουθώντας, ο Ε χορηγεί το τέταρτο παράδειγμα, χωρίς να αναλύσει ο ίδιος τη λέξη σε φωνήματα-φθόγγους, αλλά ζητώντας από το Π να χωρίσει τη λέξη σε φωνήματα-φθόγγους, χτυπώντας ταυτόχρονα το μολύβι πάνω στο τραπέζι.

Ο Ε λέει:

☞ Τώρα θα σου πω άλλη λέξη και εσύ μόνος σου θα τη χωρίσεις στις «φωνούλες» της όπως έκανες προηγουμένως. Πάρε, λοιπόν, το μολύβι και πες μου τις «φωνούλες» της λέξης «λος», χτυπώντας και το μολύβι πάνω στο τραπέζι.

→ Μετά την απάντηση του Π (όποια και να είναι), ο Ε λέει ο ίδιος στο Π τη σωστή απάντηση.

Συγκεκριμένα ο Ε λέει:

☞ Η λέξη «λος», έχει τις «φωνούλες» «λ-ο-ς». (Ταυτόχρονα ο Ε συνοδεύει την εκφώνηση του κάθε φωνήματος-φθόγγου με ελαφρό χτύπημα του μολυβιού πάνω στο τραπέζι).

⇒ Αν το Π ζητήσει να ξανακούσει την ψευδολέξη κάποιου παραδείγματος, ο Ε επαναλαμβάνει τη συγκεκριμένη ψευδολέξη.

⇒ Αν το Π απαντήσει λανθασμένα σε κάποιο παράδειγμα, ο Ε επαναλαμβάνει τη χορήγηση αυτού του παραδείγματος με όλες τις αναγκαίες εξηγήσεις, μέχρι το Π να καταλάβει αυτό που του ζητά να κάνει.

▷ Αν το Π (μετά τη χορήγηση όλων των παραδειγμάτων) έχει απαντήσει σωστά στα δύο πρώτα παραδείγματα, ο Ε προχωρεί στη φάση της εξέτασης.

⊗ Αν το Π (παρά την προσπάθεια του Ε) δεν έχει απαντήσει σωστά ούτε στα δύο πρώτα παραδείγματα, η χορήγηση της κλίμακας τερματίζεται.

ΕΞΕΤΑΣΗ

Ο Ε λέει:

☞ Πολύ καλά. Τώρα θα σου πω και άλλες τέτοιες «αστείες» λέξεις. Κάθε φορά θα σου λέω μία λέξη. Αν θέλεις να την ξανακούσεις θα μου το λες για να στην ξαναπώ. Εσύ θα ακούς

προσεκτικά τη λέξη και θα τη χωρίζεις στις μικρές «φωνούλες» της, χτυπώντας ταυτόχρονα το μολύβι πάνω στο τραπέζι.

Ο Ε διαβάζει κάθε φορά (από το ΦΕ) μία ψευδολέξη (αρχίζοντας από την πρώτη), με σωστή άρθρωση και φυσικό ρυθμό και τόνο. Το Π την αναλύει στα φωνήματα-φθόγγους της, χτυπώντας ταυτόχρονα το μολύβι πάνω στο τραπέζι. Η ίδια διαδικασία επαναλαμβάνεται μέχρις ότου ο Ε εκφωνήσει όλες τις ψευδολέξεις, ακολουθώντας τη σειρά αρίθμησής τους.

⇒ Αν το Π αναλύσει και εκφωνήσει σωστά μια ψευδολέξη στα φωνήματά της, αλλά κάνει λάθος στα χτύπημα του μολυβιού (π.χ. στον αριθμό ή στην αντιστοίχιση ή στο συγχρονισμό των χτυπημάτων ή δεν χτυπήσει καθόλου το μολύβι κ.ά.), η απάντηση θεωρείται σωστή.

Για κάθε ψευδολέξη που διαβάζει, ο Ε σημειώνει (✓) στο ΦΕ, δίπλα στη συγκεκριμένη ψευδολέξη, ανάλογα με την απάντηση του Π. Αν η απάντηση είναι σωστή, τότε σημειώνει (✓) στη στήλη «Σωστό». Αν η απάντηση είναι λανθασμένη, τότε σημειώνει (✓) στη στήλη «Λάθος».

⇒ Ο Ε πρέπει να βρίσκεται σε ετοιμότητα για να εκφωνεί με ευκρίνεια και φυσικό ρυθμό και τόνο την κάθε ψευδολέξη, να αξιολογεί την απάντηση του Π και να σημειώνει (✓) με ακρίβεια στη σωστή στήλη.

⇒ Αν ο Ε κρίνει ότι το Π δυσκολεύεται να συγκρατήσει κάποια ψευδολέξη ή αν το Π ζητήσει να ξανακούσει κάποια ψευδολέξη ο Ε την επαναλαμβάνει (το πολύ μέχρι 2 φορές), ενημερώνοντάς το ότι πρέπει να προσέχει πιο πολύ όταν την ακούει.

⇒ Αν το Π αλλάξει την απάντησή του, ο Ε του ζητά να ξαναπεί ποια είναι η σωστή απάντηση. Αυτή τη θεωρεί ως την τελική απάντηση του Π. Αν το Π δώσει δύο αντικρουόμενες απαντήσεις, και δε δηλώσει τελικά ποια θεωρεί σωστή απάντηση, τότε η απάντηση θεωρείται λανθασμένη.

✗ Αν το Π αποτύχει στην κατάτμηση 3 συνεχόμενων ψευδολέξεων, η χορήγηση της κλίμακας τερματίζεται.

ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ

Ψ Η βαθμολόγηση γίνεται μετά την ολοκλήρωση της χορήγησης όλων των κλιμάκων του τεστ, χωρίς την παρουσία του παιδιού.

Ψ Κάθε απάντηση βαθμολογείται με 1 (αν είναι σωστή) ή με 0 (αν είναι λανθασμένη).

Ψ Οι μονάδες για κάθε ψευδολέξη (1 ή 0) καταχωρίζονται στη στήλη «Μονάδες» στο ΦΕ. Το άθροισμα των μονάδων από τις 24 περιπτώσεις των ψευδολέξεων της κλίμακας, είναι ο αρχικός βαθμός του Π στην κλίμακα. Ο βαθμός αυτός καταχωρίζεται στο πλαίσιο με την ένδειξη «Αρχικός βαθμός», το οποίο βρίσκεται στο επάνω μέρος της σελίδας.

▷ Ανώτερος βαθμός κλίμακας: 24 μονάδες

7. ΑΠΑΛΟΙΦΗ ΦΩΝΗΜΑΤΩΝ

Η κλίμακα αξιολόγησης «Απαλοιφή φωνημάτων (φθόγγων)» χορηγείται σε παιδιά που φοιτούν τόσο στο νηπιαγωγείο όσο και στο δημοτικό σχολείο.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΚΑ

- Αποτελείται από 24 μονοσύλλαβες ψευδολέξεις, η κάθε μία από τις οποίες έχει 2-4 φωνήματα.
- Η παρουσίαση των ψευδολέξεων στην εξέταση, γίνεται με σειρά αυξανόμενου βαθμού δυσκολίας (ως προς τον αριθμό των φωνημάτων και τη δομή τους).
- Ο Ε διαβάζει με ευκρίνεια και φυσικό ρυθμό και τόνο κάθε φορά μία ψευδολέξη από το ΦΕ.
- Κάθε φορά το Π καλείται να ακούσει με προσοχή την ψευδολέξη και ποιο τμήμα της (αρχικό ή τελικό φώνημα) πρέπει να απαλειφθεί και, στη συνέχεια, να εκφωνήσει το υπόλοιπο τμήμα της ψευδολέξης που μένει μετά την απαλοιφή του φωνήματος-φθόγγου. Με δεδομένο ότι σκοπός του εν λόγω κριτηρίου δεν είναι η αξιολόγηση της βραχύχρονης μνήμης φωνολογικών πληροφοριών, θεωρείται θεμιτό ο Ε να επαναλάβει (το πολύ 2 φορές) την ψευδολέξη αν ο ίδιος κρίνει ότι το Π δυσκολεύεται στη συγκράτησή της ή αν του το ζητήσει το Π.
- Ο Ε χορηγεί πρώτα 4 παραδείγματα (αναφέρονται παρακάτω) και, στη συνέχεια, χορηγεί το υλικό εξέτασης από την αντίστοιχη σελίδα του ΦΕ.
- Ο Ε σημειώνει (✓) στο ΦΕ την ορθότητα ή όχι της απάντησης του παιδιού για κάθε ψευδολέξη.

ΑΝΑΓΚΑΙΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ

α) Η αντίστοιχη σελίδα του ΦΕ.

β) Μολύβι ή στυλό για την καταγραφή των απαντήσεων από τον Ε.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ο Ε λέει:

☉ Εδώ, έχω να σου πω μερικές μικρές λέξεις. Οι λέξεις αυτές μοιάζουν με λέξεις, αλλά δεν είναι πραγματικές λέξεις. Είναι κάπως «αστείες» λέξεις που τις φτιάξαμε εμείς. Κάθε φορά θα σου λέω μία τέτοια «αστεία» λέξη και θα σου ζητώ να κόψεις και να «πετάξεις» ένα κομματάκι, δηλαδή μια «φωνούλα». Η «φωνούλα» που θα σου ζητώ να κόψεις και να πετάξεις θα είναι ή στην αρχή ή στο τέλος της λέξης. Εσύ θα ακούς προσεκτικά πρώτα ποιο κομματάκι (ποια «φωνούλα») σου ζητώ να κόψεις από τη λέξη και, αμέσως μετά, θα ακούς τη λέξη. Στη συνέχεια, θα μου λες αυτό που μένει από τη λέξη. Αν θέλεις να ξανακούσεις τη λέξη που σου είπα ή ποιο κομματάκι θα κόψεις, θα μου το λες για να στα ξαναπαώ. Πρώτα θα σου δείξω εγώ πώς πρέπει να τα κάνεις αυτά. Πρόσεξε λοιπόν.

→ Ο Ε εκφωνεί με ευκρίνεια και φυσικό ρυθμό και τόνο το πρώτο παράδειγμα από το ΦΕ, υπενθυμίζοντας στο Π ότι πρέπει να ακούσει με προσοχή, να δει αυτό που κάνει ο Ε και να κάνει το ίδιο με τον Ε, λέγοντας το υπόλοιπο τμήμα της λέξης που μένει μετά την απαλοιφή του φωνήματος-φθόγγου.

Ο Ε λέει:

☉ Τώρα θα πω την πρώτη «αστεία» λέξη και ποιο κομματάκι θα πρέπει να κόψουμε και να πετάξουμε, για να δούμε τι θα μείνει. Λοιπόν, αν κόψουμε την πρώτη «φωνούλα» από τη λέξη «βα», (δηλαδή αν κόψουμε το «β») τι θα μείνει; Θα μείνει μόνο το «α». Το κατάλαβες;

Για πες μου, λοιπόν, και εσύ τώρα, αν κόψουμε την πρώτη «φωνούλα» από τη λέξη «βα», τι θα μείνει;

→ Μετά την απάντηση του Π (όποια και να είναι), ο Ε λέει ο ίδιος στο Π τη σωστή απάντηση.

Συγκεκριμένα ο Ε λέει:

☉ Αν κόψουμε την πρώτη «φωνούλα» από τη λέξη «βα», (δηλαδή το «β») θα μείνει μόνο το «α».

→ Στη συνέχεια, με τον ίδιο τρόπο, χορηγεί το δεύτερο παράδειγμα, ζητώντας από το Π να πει το υπόλοιπο τμήμα της ψευδολέξης που μένει μετά την απαλοιφή του φωνήματος που ζητείται να απαλειφθεί.

Ο Ε λέει:

⇒ Τώρα θα πω άλλη λέξη και ποιο κομματάκι θα πρέπει να κόψουμε και να πετάξουμε, για να δούμε τι θα μείνει. Λοιπόν, αν κόψουμε την πρώτη «φωνούλα» από τη λέξη «λο» (δηλαδή αν κόψουμε το «λ»), τι θα μείνει; Θα μείνει μόνο το «ο». Το κατάλαβες;

Για πες μου, λοιπόν, και εσύ τώρα, από τη λέξη «λο», αν κόψουμε την πρώτη «φωνούλα», τι θα μείνει;

→ Μετά την απάντησή του Π στο δεύτερο παράδειγμα (όποια και να είναι), ο Ε λέει ο ίδιος στο Π τη σωστή απάντηση.

Συγκεκριμένα ο Ε λέει:

⇒ Αν κόψουμε την πρώτη «φωνούλα» από τη λέξη «λο», θα μείνει το «ο».

→ Ακολούθως, ο Ε χορηγεί το τρίτο παράδειγμα, χωρίς ο ίδιος να πει πρώτα τη σωστή απάντηση, ζητώντας από το Π να εκφωνήσει το υπόλοιπο τμήμα της ψευδολέξης που μένει μετά την απαλοιφή του φωνήματος που ζητείται να απαλειφθεί.

Ο Ε λέει:

⇒ Τώρα θα σου πω άλλη λέξη και ποιο κομματάκι θα πρέπει να κόψεις και να πετάξεις, για να δούμε τι θα μείνει. Λοιπόν, αν κόψουμε την τελευταία «φωνούλα» από τη λέξη «νις», τι θα μείνει;

→ Μετά την απάντηση του Π στο τρίτο παράδειγμα (όποια και να είναι), ο Ε λέει ο ίδιος στο Π τη σωστή απάντηση.

Συγκεκριμένα ο Ε λέει:

⇒ Αν κόψουμε την τελευταία «φωνούλα» από τη λέξη «νις», θα μείνει το «νι».

→ Ακολούθως, ο Ε χορηγεί το τέταρτο παράδειγμα, χωρίς ο ίδιος να πει πρώτα τη σωστή απάντηση, ζητώντας από το Π να εκφωνήσει το υπόλοιπο τμήμα της ψευδολέξης που μένει μετά την απαλοιφή του φωνήματος που ζητείται να απαλειφθεί.

Ο Ε λέει:

⇒ Τώρα θα σου πω άλλη λέξη και ποιο κομματάκι θα πρέπει να κόψεις και να πετάξεις, για να δούμε τι θα μείνει. Λοιπόν, αν κόψουμε την πρώτη «φωνούλα» από τη λέξη «σπα», τι θα μείνει;

→ Μετά την απάντηση του Π στο τέταρτο παράδειγμα (όποια και να είναι), ο Ε λέει ο ίδιος στο Π τη σωστή απάντηση.

Συγκεκριμένα ο Ε λέει:

⇒ Αν κόψουμε την πρώτη «φωνούλα» από τη λέξη «σπα», θα μείνει το «πα».

⇒ Αν το Π ζητήσει να ξανακούσει την ψευδολέξη κάποιου παραδείγματος (καθώς και το τμήμα που πρέπει να απαλειφθεί), ο Ε επαναλαμβάνει το παράδειγμα.

⇒ Αν το Π απαντήσει λανθασμένα σε κάποιο παράδειγμα, ο Ε επαναλαμβάνει τη χορήγηση αυτού του παραδείγματος με όλες τις αναγκαίες εξηγήσεις, μέχρι το Π να καταλάβει αυτό που του ζητά να κάνει.

▷ Αν το Π (μετά τη χορήγηση όλων των παραδειγμάτων) έχει απαντήσει σωστά σε δύο παραδείγματα, ο Ε προχωρεί στη φάση της εξέτασης.

⊗ Αν το Π (παρά την προσπάθεια του Ε) δεν έχει απαντήσει σωστά σε δύο παραδείγματα, η χορήγηση της κλίμακας τερματίζεται.

ΕΞΕΤΑΣΗ

Ο Ε λέει:

⇒ Πολύ καλά. Τώρα θα σου πω και άλλες τέτοιες «αστείες» λέξεις. Κάθε φορά θα σου ζητώ να κόψεις και να πετάξεις ένα κομματάκι, δηλαδή μια «φωνούλα» από μία λέξη. Η «φωνούλα» που θα σου ζητώ να κόψεις και να πετάξεις θα είναι ή στην αρχή ή στο τέλος της λέξης. Εσύ θα ακούς προσεκτικά πρώτα ποιο κομματάκι (ποια «φωνούλα») σου ζητώ να κόψεις από τη λέξη και, αμέσως μετά, θα ακούς τη λέξη. Στη συνέχεια, θα μου λες αυτό που μένει από τη λέξη. Αν θέλεις να ξανακούσεις τη λέξη που σου είπα ή και ποιο κομματάκι θα κόψουμε, θα μου το λες για να στα ξαναπώ. Πρόσεξε λοιπόν. Αρχίζουμε.

Ο Ε κάθε φορά υπενθυμίζει στο Π ότι πρέπει να ακούσει με προσοχή τόσο το τμήμα της ψευδολέξης που πρέπει να απαλειφθεί όσο και την ίδια ψευδολέξη και, στη συνέχεια, να εκφωνήσει το υπόλοιπο τμήμα της ψευδολέξης που μένει μετά

την απαλοιφή του φωνήματος-φθόγγου. Ο Ε (βασιζόμενος στο ΦΕ) αρχίζει με την πρώτη ψευδολέξη, προσδιορίζοντας το τμήμα της ψευδολέξης που πρέπει να απαλειφθεί και προφέροντας (με σωστή άρθρωση και φυσικό ρυθμό και τόνο) την ψευδολέξη. Η ίδια διαδικασία επαναλαμβάνεται μέχρις ότου ο Ε εκφωνήσει όλες τις ψευδολέξεις, ακολουθώντας τη σειρά αρίθμησής τους.

Για κάθε ψευδολέξη που διαβάσει, ο Ε σημειώνει (✓) στο ΦΕ, δίπλα στη συγκεκριμένη ψευδολέξη, ανάλογα με την απάντηση του Π. Αν η απάντηση είναι σωστή, τότε σημειώνει (✓) στη στήλη «Σωστό». Αν η απάντηση είναι λανθασμένη, τότε σημειώνει (✓) στη στήλη «Λάθος».

⇒ Ο Ε πρέπει να βρίσκεται σε ετοιμότητα για να εκφωνεί με ευκρίνεια και φυσικό ρυθμό και τόνο την κάθε ψευδολέξη, να αξιολογεί την απάντηση του Π και να σημειώνει (✓) με ακρίβεια στη σωστή στήλη.

⇒ Αν ο Ε κρίνει ότι το Π δυσκολεύεται να συγκρατήσει κάποια ψευδολέξη ή αν το Π ζητήσει να ξανακούσει την ερώτηση (δηλαδή την ψευδολέξη και το τμήμα που πρέπει να απαλειφθεί) ο Ε τα επαναλαμβάνει (το πολύ μέχρι 2 φορές), ενημερώνοντάς το ότι πρέπει να προσέχει πιο πολύ όταν την ακούει.

⇒ Αν το Π, αλλάξει την απάντησή του, ο Ε του ζητά να ξαναπει ποια είναι η σωστή απάντηση. Αυτή τη θεωρεί ως την τελική απάντηση του Π. Αν το Π δώσει δύο αντικρουόμενες απαντήσεις, και δε δηλώσει τελικά ποια θεωρεί σωστή απάντηση, τότε η απάντηση θεωρείται λανθασμένη.

✘ Αν το Π αποτύχει σε 3 συνεχόμενες ψευδολέξεις, η χορήγηση της κλίμακας τερματίζεται.

ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ

ΨΗ βαθμολόγηση γίνεται μετά την ολοκλήρωση της χορήγησης όλων των κλιμάκων του τεστ, χωρίς την παρουσία του παιδιού.

Ψ Για να διευκολυνθεί ο Ε στη βαθμολόγηση, δίπλα σε κάθε ψευδολέξη αναγράφεται (στη στήλη «Παραμένει») η σωστή απάντηση.

Ψ Κάθε απάντηση βαθμολογείται με 1 (αν είναι σωστή) ή με 0 (αν είναι λανθασμένη).

Ψ Οι μονάδες για κάθε ψευδολέξη (1 ή 0) καταχωρίζονται στη στήλη «Μονάδες» στο ΦΕ. Το άθροισμα των μονάδων από τις 24 περιπτώσεις των ψευδολέξεων της κλίμακας, είναι ο αρχικός βαθμός του Π στην κλίμακα. Ο βαθμός αυτός καταχωρίζεται στο πλαίσιο με την ένδειξη «Αρχικός βαθμός», το οποίο βρίσκεται στο επάνω μέρος της σελίδας.

▷ Ανώτερος βαθμός κλίμακας: 24 μονάδες

8. ΜΝΗΜΗ ΑΚΟΛΟΥΘΙΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ

Η κλίμακα αξιολόγησης «Μνήμη ακολουθιών αριθμών» χορηγείται σε παιδιά που φοιτούν τόσο στο νηπιαγωγείο όσο και στο δημοτικό σχολείο.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΚΑ

- Αποτελείται από 16 σειρές αριθμητικών ψηφίων. Οι σειρές αρχίζουν με 2 ψηφία και βαθμιαία γίνονται μεγαλύτερες περιλαμβάνοντας μέχρι 7 ψηφία.
- Ο Ε εκφωνεί με ευκρίνεια και με τον ίδιο ρυθμό τα ψηφία κάθε σειράς. Συγκεκριμένα, εκφωνεί ένα (1) ψηφίο ανά δευτερόλεπτο.
- Το Π καλείται κάθε φορά να ακούσει προσεκτικά τα ψηφία κάθε σειράς και να τα επαναλάβει από μνήμης, με την ίδια ακολουθία που παρουσιάστηκαν από τον Ε.
- Προκειμένου να αποφευχθεί η χρήση της χειλεανάγνωσης από το Π για ενίσχυση της μνημονικής συγκράτησης των ψηφίων, ζητείται από το Π να κοιτάζει προς άλλη κατεύθυνση, ώστε να μη βλέπει το πρόσωπο του Ε κάθε φορά που καλείται να ακούσει τη σειρά των ψηφίων για να τα επαναλάβει.
- Ο Ε χορηγεί πρώτα τέσσερα παραδείγματα (αναφέρονται στο ΦΕ) και, στη συνέχεια, χορηγεί το υλικό εξέτασης από την αντίστοιχη σελίδα του ΦΕ.
- Ο Ε σημειώνει (✓) στο ΦΕ την ορθότητα ή όχι της απάντησης του παιδιού για κάθε σειρά ψηφίων.

☞ Προκειμένου ο Ε να μπορεί να διαβάσει τα ψηφία της κάθε σειράς των αριθμών με τον ίδιο ρυθμό (δηλαδή ένα ψηφίο ανά δευτερόλεπτο), είναι ανάγκη να ασκηθεί προς τούτο πριν από τη χορήγηση της παρούσας κλίμακας.

ΑΝΑΓΚΑΙΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ

- α) Η αντίστοιχη σελίδα του ΦΕ.
- β) Μολύβι ή στυλό για την καταγραφή των απαντήσεων.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ο Ε λέει:

☛ Εδώ έχω να σου πω κάποιους αριθμούς. Κάθε φορά θα σου λέω 2 ή 3 ή περισσότερους αριθμούς. Εσύ θα τους ακούς με προσοχή και θα μου τους λες με την ίδια σειρά που τους άκουσες. Επειδή όμως οι σειρές των αριθμών σιγά-σιγά θα γίνονται μεγαλύτερες, εσύ δε θα αρχίζεις να μου τους λες πριν τους ακούσεις όλους κάθε φορά. Μάλιστα, για να σε βοηθήσω τότε θα πρέπει να αρχίζεις να μου τους λες, θα χτυπά ελαφρά το χέρι μου στο τραπέζι, οπότε αμέσως θα πρέπει να αρχίζεις να μου τους λες. Εσύ μπορείς να μου τους λες πιο γρήγορα και όχι τόσο αργά όσο τους λέω εγώ. Όμως, θα πρέπει να προσέχεις, γιατί τους αριθμούς θα σου τους λέω μόνο μία φορά. Όταν σου λέω τους αριθμούς εσύ δε θα κοιτάς εμένα. Θα κοιτάς εκεί απέναντι, αλλά θα ακούς με προσοχή τους αριθμούς που θα σου λέω.

→ Ο Ε εκφωνεί με ευκρίνεια και με τον ίδιο ρυθμό και τόνο το πρώτο παράδειγμα από το ΦΕ, υπενθυμίζοντας στο Π ότι πρέπει να ακούσει με προσοχή τη σειρά των αριθμών και να τους επαναλάβει.

Ο Ε λέει:

☛ Τώρα θα πω τους αριθμούς. Άκουσε και πες μου: 5 - 3. (Αμέσως με την ολοκλήρωση της εκφώνησης, ο Ε χτυπά ελαφρά το χέρι του πάνω στο τραπέζι, δίνοντας έτσι το σύνθημα στο παιδί ότι πρέπει να αρχίσει να λέει τους αριθμούς που άκουσε).

→ Αν το Π απαντήσει σωστά, ο Ε προχωρεί στο δεύτερο παράδειγμα. Όμως, αν το Π απαντήσει λανθασμένα, τότε ο Ε επαναλαμβάνει τους ίδιους αριθμούς (ή άλλους ανάλογους αριθμούς), όσες φορές χρειαστεί ώστε το παιδί να καταλάβει αυτό που του ζητά να κάνει.

→ Όταν το Π δώσει τη σωστή απάντηση στο πρώτο παράδειγμα, ο Ε προχωρεί, στο δεύτερο, στο τρίτο και στο τέταρτο παράδειγμα, ακολουθώντας την ίδια διαδικασία, ζητώντας από το παιδί να του επαναλάβει σειρές με δύο ή τρία ψηφία (π.χ. «2 - 7», «1 - 9», «4 - 2 - 8»).

⇒ Αν, κατά τη χορήγηση των παραδειγμάτων, το Π ζητήσει να ξανακούσει μια σειρά ψηφίων (που μόλις άκουσε), ο Ε του επισημαίνει ότι θα πρέπει να προσέχει διότι θα τα ακούει μόνο μία φορά, αλλά όμως επαναλαμβάνει τα ψηφία του παραδείγματος που ζήτησε να ξανακούσει.

⇒ Αν το Π απαντήσει λανθασμένα σε κάποιο παράδειγμα, ο Ε επαναλαμβάνει τη χορήγηση αυτού του παραδείγματος με όλες τις αναγκαίες εξηγήσεις, μέχρι το Π να καταλάβει αυτό που του ζητά να κάνει.

▷ Αν το Π (μετά τη χορήγηση όλων των παραδειγμάτων) έχει απαντήσει σωστά σε δύο παραδείγματα, ο Ε προχωρεί στη φάση της εξέτασης.

✗ Αν το Π (παρά την προσπάθεια του Ε) δεν έχει απαντήσει σωστά σε δύο παραδείγματα, η χορήγηση της κλίμακας τερματίζεται.

ΕΞΕΤΑΣΗ

Ο Ε λέει:

⇒ Πολύ καλά. Τώρα θα σου πω και άλλους αριθμούς. Όμως πρέπει να προσέχεις, γιατί κάθε φορά θα τους λέω μόνο μία φορά. Εσύ θα πρέπει να τους ακούς με προσοχή και μόλις τελειώνω θα χτυπάω το χέρι μου ελαφρά πάνω στο τραπέζι για να αρχίσεις να μου τους λες με την ίδια σειρά που τους είπα εγώ. Όπως είπαμε, εσύ μπορείς να μου τους λες πιο γρήγορα και όχι τόσο αργά όσο τους λέω εγώ.

Ο Ε διαβάζει (από το ΦΕ) μία-μία τις σειρές των ψηφίων ακολουθώντας τη σειρά αρίθμησης τους) και ακούει την απάντηση του Π. Αν η απάντηση είναι σωστή, τότε σημειώνει ✓ στη στήλη «Σωστό». Αν η απάντηση είναι λανθασμένη, τότε σημειώνει ✓ στη στήλη «Λάθος». Ως λανθασμένη απάντηση θεωρείται οποιαδήποτε περίπτωση η οποία δεν είναι σωστή απόδοση της ακολουθίας των ψηφίων μέσα στη σειρά (π.χ. αντιμετάθεση ή παράλειψη ή πρόσθεση ψηφίου, άρνηση ή δυναμία εκφώνησης κ.λ.π.)

▷ Ο Ε πρέπει να βρίσκεται σε ετοιμότητα, να διαβάζει με ακρίβεια και φυσικό τόνο και ρυθμό (1 ψηφίο ανά δευτερόλεπτο)

τις σειρές των ψηφίων, να αξιολογεί την κάθε εκφώνηση του Π και να σημειώνει (✓) με ακρίβεια στη σωστή στήλη.

⇒ Αν το Π, καθώς εκφωνεί τη σειρά των ψηφίων, κάνει λάθος και στη συνέχεια, από μόνο του, διορθώσει το λάθος και καταφέρει να εκφωνήσει τη σειρά των ψηφίων σωστά, τότε ο Ε θεωρεί την απάντηση ως σωστή.

⚡ Αν το Π ζητήσει να ξανακούσει τη σειρά των ψηφίων που μόλις άκουσε, ο Ε του επισημαίνει ότι θα πρέπει να προσέχει διότι θα τα ακούει μόνο μία φορά. Ωστόσο, ο Ε επαναλαμβάνει τη σειρά των ψηφίων, αλλά ανεξάρτητα από το αν η απάντηση του Π είναι σωστή ή λανθασμένη, ο Ε τη θεωρεί λανθασμένη.

✂ Αν το Π αποτύχει σε 3 συνεχόμενες σειρές αριθμών, η χορήγηση της κλίμακας τερματίζεται.

ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ

⚡ Η βαθμολόγηση γίνεται μετά την ολοκλήρωση της χορήγησης όλων των κλιμάκων του τεστ, χωρίς την παρουσία του παιδιού.

⚡ Κάθε απάντηση βαθμολογείται με 1 (αν είναι σωστή) ή με 0 (αν είναι λανθασμένη)

⚡ Οι μονάδες για κάθε σειρά ψηφίων (1 ή 0) καταχωρίζονται στη στήλη «Μονάδες» στο ΦΕ. Το άθροισμα των μονάδων από τις 16 περιπτώσεις των σειρών ψηφίων της κλίμακας, είναι ο αρχικός βαθμός του Π στην κλίμακα. Ο βαθμός αυτός καταχωρίζεται στο πλαίσιο με την ένδειξη «Αρχικός βαθμός», το οποίο βρίσκεται στο επάνω μέρος της σελίδας.

▷ Ανώτερος βαθμός κλίμακας: 16 μονάδες

9. ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΨΕΥΔΟΛΕΞΕΩΝ

Η κλίμακα αξιολόγησης «Επανάληψη ψευδολέξεων» χορηγείται σε παιδιά που φοιτούν τόσο στο νηπιαγωγείο όσο και στο δημοτικό σχολείο.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΚΑ

- Αποτελείται από 24 ψευδολέξεις, ισάριθμα κατανεμημένες ως προς τον αριθμό των συλλαβών (δισύλλαβες, τρισύλλαβες, τετρασύλλαβες και πεντασύλλαβες). Η επιλογή των ψευδολέξεων έγινε με τον ίδιο τρόπο που είχε γίνει και στην κλίμακα 2 (ανάγνωση ψευδολέξεων).
- Η παρουσίαση των ψευδολέξεων στην εξέταση, γίνεται με σειρά αυξανόμενου βαθμού δυσκολίας (ως προς τον αριθμό των φωνημάτων, των συλλαβών και τη δομή των συλλαβών).
- Ο Ε εκφωνεί (από το ΦΕ) κάθε φορά μία ψευδολέξη με ευκρινή άρθρωση και φυσικό ρυθμό και τόνο.
- Το Π καλείται κάθε φορά να ακούσει προσεκτικά την ψευδολέξη και αμέσως μετά να την επαναλάβει.
- Προκειμένου να αποφευχθεί η χρήση της χειλεανάγνωσης από το Π για ενίσχυση της μνημονικής συγκράτησης των ψευδολέξεων, ζητείται από το Π να κοιτάζει προς άλλη κατεύθυνση, ώστε να μη βλέπει το πρόσωπο του Ε κάθε φορά που καλείται να ακούσει την ψευδολέξη και να την επαναλάβει.
- Ο Ε χορηγεί πρώτα τα 4 παραδείγματα (αναφέρονται στο ΦΕ) και, στη συνέχεια, χορηγεί το υλικό εξέτασης από την αντίστοιχη σελίδα του ΦΕ.
- Ο Ε σημειώνει (✓) στο ΦΕ την ορθότητα ή όχι της απάντησης του παιδιού για κάθε ψευδολέξη.

Ξε Προκειμένου ο Ε να μπορεί να αρθρώνει και να προφέρει με ευκρίνεια και φυσικό ρυθμό και τόνο την κάθε ψευδολέξη, είναι ανάγκη να ασκηθεί προς τούτο πριν από τη χορήγηση της παρούσας κλίμακας.

ΑΝΑΓΚΑΙΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ

α) Η αντίστοιχη σελίδα του ΦΕ.

β) Μολύβι ή στυλό για την καταγραφή των απαντήσεων.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ο Ε λέει:

⇒ Εδώ έχω να σου πω κάποιες λέξεις. Κάθε φορά θα σου λέω μία λέξη. Οι λέξεις αυτές μοιάζουν με λέξεις, αλλά δεν είναι πραγματικές λέξεις. Είναι κάπως «αστείες» λέξεις που τις φτιάξαμε εμείς. Εσύ θα ακούς με προσοχή τη λέξη που θα σου λέω κάθε φορά και αμέσως μετά θα μου τη λες. Θα πρέπει να προσέχεις να την ακούς καλά γιατί θα σου τη λέω μόνο μία φορά. Όμως, δε θα με κοιτάς όταν σου λέω τη λέξη. Θα κοιτάς εκεί απέναντι, αλλά θα ακούς με προσοχή τη λέξη που θα σου λέω.

→ Ο Ε διαβάξει (από το ΦΕ) με ευκρινή άρθρωση και φυσικό ρυθμό και τόνο το πρώτο παράδειγμα, υπενθυμίζοντας στο Π ότι πρέπει να ακούσει με προσοχή τη λέξη και να την επαναλάβει.

Ο Ε λέει:

⇒ Τώρα θα πω μία από αυτές τις αστείες λέξεις. Να την ακούσεις προσεκτικά και να μου την πεις: «βίλο».

→ Αν το Π απαντήσει σωστά, ο Ε προχωρεί στο δεύτερο παράδειγμα. Όμως, αν το Π απαντήσει λανθασμένα, τότε ο Ε επαναλαμβάνει την ίδια ψευδολέξη (ή άλλες ανάλογες ψευδολέξεις) όσες φορές χρειαστεί ώστε το παιδί να καταλάβει αυτό που του ζητά να κάνει.

→ Όταν το Π δώσει τη σωστή απάντηση στο πρώτο παράδειγμα, ο Ε προχωρεί, στο δεύτερο, στο τρίτο και στο τέταρτο παράδειγμα, ακολουθώντας την ίδια διαδικασία και ζητώντας από το παιδί να την επαναλάβει (π.χ. «λιγάφο». «χροπαλίζω» «αλαγητός»).

⇒ Αν, κατά τη χορήγηση των παραδειγμάτων, το Π ζητήσει να ξανακούσει μια ψευδολέξη (που μόλις άκουσε), ο Ε του επισημαίνει ότι θα πρέπει να προσέχει διότι θα την ακούει μόνο

μία φορά, αλλά όμως επαναλαμβάνει την ψευδολέξη του παραδείγματος που ζήτησε να ξανακούσει.

⇒ Αν το Π απαντήσει λανθασμένα σε κάποιο παράδειγμα, ο Ε επαναλαμβάνει τη χορήγηση αυτού του παραδείγματος με όλες τις αναγκαίες εξηγήσεις, μέχρι το Π να καταλάβει αυτό που του ζητά να κάνει.

▷ Αν το Π (μετά τη χορήγηση όλων των παραδειγμάτων) έχει απαντήσει σωστά σε δύο παραδείγματα, ο Ε προχωρεί στη φάση της εξέτασης.

⚡ Αν το Π (παρά την προσπάθεια του Ε) δεν έχει απαντήσει σωστά σε δύο παραδείγματα, η χορήγησή της κλίμακας τερματίζεται.

ΕΞΕΤΑΣΗ

Ο Ε λέει:

⇒ Πολύ καλά. Τώρα θα σου πω και άλλες τέτοιες λέξεις. Όμως πρέπει να προσέχεις γιατί κάθε φορά θα σου λέω τη λέξη μόνο μία φορά. Εσύ θα πρέπει να την ακούς με προσοχή και να μου τη λες.

Ο Ε διαβάζει (από το ΦΕ) κάθε φορά μία ψευδολέξη (αρχίζοντας από την πρώτη) και ακούει την απάντηση του Π. Η ίδια διαδικασία επαναλαμβάνεται μέχρις ότου ο Ε εκφωνήσει όλες τις ψευδολέξεις, ακολουθώντας τη σειρά αρίθμησής τους.

Αν η απάντηση (για κάθε ψευδολέξη) είναι σωστή, τότε σημειώνει (✓) στη στήλη «Σωστό». Αν η απάντηση είναι λανθασμένη, τότε σημειώνει (✓) στη στήλη «Λάθος». Ως λανθασμένη απάντηση θεωρείται οποιαδήποτε περίπτωση η οποία δεν είναι σωστή απόδοση της ψευδολέξης (π.χ. αντιμετάθεση ή παράλειψη ή πρόσθεση φωνήματος, άρνηση ή δύναμια εκφώνησης κ.λ.π.). Με τον ίδιο τρόπο προχωρεί με όλες τις ψευδολέξεις του υλικού εξέτασης.

Ο Ε πρέπει να βρίσκεται σε ετοιμότητα, να διαβάζει με ακρίβεια και σε φυσικό ρυθμό και τόνο την κάθε ψευδολέξη, να αξιολογεί την κάθε εκφώνηση του Π και να σημειώνει (✓) με ακρίβεια στη σωστή στήλη.

⇒ Αν το Π, καθώς εκφωνεί την ψευδολέξη, κάνει λάθος και στη συνέχεια, από μόνο του, διορθώσει το λάθος και καταφέρει να εκφωνήσει την ψευδολέξη σωστά. τότε ο Ε θεωρεί την απάντηση ως σωστή.

⊗ Αν το Π ζητήσει να ξανακούσει την ψευδολέξη που μόλις άκουσε, ο Ε του επισημαίνει ότι θα πρέπει να προσέχει. διότι θα την ακούει μόνο μία φορά. Ωστόσο, ο Ε επαναλαμβάνει την ψευδολέξη, αλλά, ανεξάρτητα από το αν η απάντηση του Π είναι σωστή ή λανθασμένη, ο Ε τη θεωρεί λανθασμένη.

✗ Αν το Π αποτύχει σε 3 συνεχόμενες ψευδολέξεις, η χορήγηση της κλίμακας τερματίζεται.

ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ

ψ Η βαθμολόγηση γίνεται μετά την ολοκλήρωση της χορήγησης όλων των κλιμάκων του τεστ, χωρίς την παρουσία του παιδιού.

ψ Κάθε απάντηση βαθμολογείται με 1 (αν είναι σωστή) ή με 0 (αν είναι λανθασμένη)

ψ Οι μονάδες για κάθε ψευδολέξη (1 ή 0) καταχωρίζονται στη στήλη «Μονάδες» στο ΦΕ. Το άθροισμα των μονάδων από τις 24 περιπτώσεις των ψευδολέξεων της κλίμακας, είναι ο αρχικός βαθμός του Π στην κλίμακα. Ο βαθμός αυτός καταχωρίζεται στο πλαίσιο με την ένδειξη «Αρχικός βαθμός», το οποίο βρίσκεται στο επάνω μέρος της σελίδας.

▷ Ανώτερος βαθμός κλίμακας: 24 μονάδες.

Κεφάλαιο 3

Συμπλήρωση του Φυλλαδίου Εξέτασης

Το «Φυλλάδιο Εξέτασης» (ΦΕ) είναι το έντυπο στο οποίο καταχωρίζονται τα στοιχεία του παιδιού που εξετάζεται. οι απαντήσεις του στις ερωτήσεις κάθε κλίμακας αξιολόγησης, η βαθμολόγηση των απαντήσεων, το σύνολο των μονάδων (ο αρχικός βαθμός) για κάθε κλίμακα αξιολόγησης, η συγκεντρωτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων και η γραφική παράστασή τους στο διαγνωστικό διάγραμμα. Επιπλέον, για την κλίμακα αξιολόγησης «ανάγνωση και συμπλήρωση ελλιπών προτάσεων» καθώς και για όλες τις κλίμακες αξιολόγησης της «φωνολογικής επίγνωσης» και της «βραχύχρονης μνήμης φωνολογικών πληροφοριών»), το ΦΕ χρησιμοποιείται και για την παρουσίαση του υλικού εξέτασης.

3.α. Η συμπλήρωση των στοιχείων (στην 1^η σελίδα του ΦΕ)

Στην 1^η σελίδα του ΦΕ, αναγράφονται τα στοιχεία του παιδιού και του εξεταστή. Για λόγους που σχετίζονται με την ανάγκη δημιουργίας καλής «ψυχολογικής ατμόσφαιρας» και συνθηκών όπου το παιδί θα αισθάνεται άνετα και όχι «ως εξεταζόμενος μαθητής», κατά την εξέταση των παιδιών (ειδικά των συγκεκριμένων ηλικιών), προτείνεται η συμπλήρωση των στοιχείων του παιδιού να γίνεται μετά την ολοκλήρωση της εξέτασης και όχι πριν από αυτή. Όσον αφορά στην πληροφορία για την ημερομηνία γέννησης του παιδιού, είναι αναγκαίο αυτή να διασταυρώνεται και από το αρχείο του σχολείου ή τους γονείς του παιδιού. Με βάση την ημερομηνία εξέτασης και την ημερομηνία γέννησης υπολογίζεται η ηλικία του παιδιού. Τέλος, στο χώρο με την ένδειξη «παρατηρήσεις», αναγράφεται οποιαδήποτε πληροφορία θεωρείται ότι θα είναι χρήσιμη για την ψυχοπαιδαγωγική ερμηνεία των αποτελεσμάτων και το σχεδιασμό της εκπαιδευτικής παρέμβασης.

3.β. Η βαθμολόγηση της επίδοσης και ο αρχικός βαθμός κάθε κλίμακας

Στο Κεφάλαιο 2 παρουσιάστηκαν αναλυτικά οι ειδικές οδηγίες

για τη χορήγηση και τη βαθμολόγηση κάθε κλίμακας αξιολόγησης του τεστ. Όσον αφορά στη βαθμολόγηση, αυτή θα πρέπει να γίνεται μετά την ολοκλήρωση της εξέτασης του παιδιού και να διεκπεραιώνεται σύμφωνα με τις ειδικές οδηγίες. Μετά τη βαθμολόγηση κάθε κλίμακας αξιολόγησης, υπολογίζεται το γενικό σύνολο των μονάδων της κλίμακας το οποίο αναγράφεται στη θέση «αρχικός βαθμός».

3.γ. Η συγκεντρωτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων

(στην 3η σελίδα του ΦΕ)

Στην 3η σελίδα του ΦΕ παρουσιάζονται συγκεντρωτικά τα αποτελέσματα της εξέτασης του παιδιού σε όλες τις κλίμακες αξιολόγησης. Η συγκεντρωτική παρουσίαση περιλαμβάνει δύο ειδών στοιχεία για κάθε κλίμακα αξιολόγησης, τα οποία καταχωρίζονται αντίστοιχα στις δύο στήλες με τίτλο «αρχικός βαθμός» και «τυπικός βαθμός».

Στη στήλη «αρχικός βαθμός» μεταφέρεται ο αρχικός βαθμός κάθε κλίμακας αξιολόγησης από την αντίστοιχη σελίδα του ΦΕ.

Στη στήλη «τυπικός βαθμός» αναγράφεται ο τυπικός βαθμός κάθε κλίμακας που αντιστοιχεί στον αρχικό βαθμό της κλίμακας, όπως προκύπτει από τους πίνακες μετατροπής των αρχικών βαθμών σε τυπικούς βαθμούς (οι οποίοι παρουσιάζονται στο 4ο Κεφάλαιο, για την κάθε κλίμακα αξιολόγησης της κάθε ηλικιακής ομάδας).

Ο λόγος για τον οποίον καθίσταται αναγκαία η μετατροπή των αρχικών βαθμών σε τυπικούς βαθμούς είναι ο εξής. Κατά την αξιολόγηση ατόμων με διάφορες ψυχομετρικές κλίμακες (τεστ), προκύπτει το πρόβλημα της ερμηνείας της επίδοσης του κάθε ατόμου ως προς το επίπεδο της επίδοσής του (π.χ. υψηλό, μέσο, χαμηλό) και τη σύγκριση της επίδοσής του στις διάφορες κλίμακες του τεστ. Η ερμηνεία της επίδοσης ενός ατόμου με βάση τους αρχικούς βαθμούς δεν είναι εύκολη, διότι οι μετρήσεις αυτού του είδους (ψυχολογικές, ψυχοπαιδαγωγικές) με τις οποίες εξήχθησαν οι αρχικές τιμές, δεν έχουν δύο βασικά χαρακτηριστικά: δεν έχουν απόλυτο μηδέν και σταθερή μονάδα μέτρησης^[2]. Για το λόγο αυτό είναι αναγκαία η μετατροπή των αρχικών βαθμών (ή τιμών) σε μια

[2] Βλ. (α). Παρασκευόπουλος, Ι. Ν. (1981). *Στοιχεία Περιγραφικής και Επαγωγικής Στατιστικής*. Αθήνα, σελ. 97-112.

(β). Αλεξόπουλος, Δ. Σ. (2004). *Ψυχομετρία*. Ελληνικά Γράμματα. Αθήνα, σελ. 141-172.

δευτερογενή μετρική κλίμακα τυπικών βαθμών, με την οποία θα καταστεί δυνατή η αντιστοίχιση των αρχικών βαθμών με δευτερογενείς βαθμούς, οι οποίοι, με τη σειρά τους, θα διευκολύνουν την ερμηνεία της επίδοσης του εξετασθέντος παιδιού. Στο παρόν τεστ, η δευτερογενής μετρική κλίμακα έχει εύρος βαθμολογίας από 1 έως και 19, μέση τιμή 10 και τυπική απόκλιση 3.

Η μετατροπή του αρχικού βαθμού κάθε κλίμακας σε τυπικό βαθμό, γίνεται με τη βοήθεια του **πίνακα μετατροπής αρχικών βαθμών σε τυπικούς βαθμούς** της κλίμακας, ο οποίος αντιστοιχεί στη συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα. Όλοι οι πίνακες παρουσιάζονται στο 4^ο Κεφάλαιο του παρόντος εγχειριδίου. Ειδικότερα, οι πίνακες Πιν. Ν.1 έως και Πιν. Ν.5 αντιστοιχούν στις 5 κλίμακες αξιολόγησης της ηλικιακής ομάδας του νηπιαγωγείου, ενώ οι πίνακες Πιν. Δ.1 έως και Πιν. Δ.8 αντιστοιχούν στις 8 κλίμακες αξιολόγησης της ηλικιακής ομάδας Α' - Β' δημοτικού.

Ο κάθε πίνακας μετατροπής αρχικών βαθμών σε τυπικούς βαθμούς έχει δύο στήλες. Στην αριστερή στήλη αναγράφονται οι αρχικοί βαθμοί, από το μεγαλύτερο (στο άνω μέρος) προς το μικρότερο (στο κάτω μέρος). Στη δεξιά στήλη αναγράφονται οι τυπικοί βαθμοί που αντιστοιχούν στους συγκεκριμένους αρχικούς βαθμούς.

Προκειμένου να γίνει η μετατροπή των αρχικών βαθμών (της 3^{ης} σελίδας του ΦΕ) σε τυπικούς βαθμούς, ακολουθείται η εξής διαδικασία: Κατ' αρχάς, ανάλογα με την ηλικία του παιδιού που έχει εξεταστεί (δηλαδή εάν ανήκει στην ηλικιακή ομάδα του νηπιαγωγείου, με χρονολογική ηλικία από 5,2 έως 6,2 ετών ή στην ηλικιακή ομάδα των Α' - Β' τάξεων του δημοτικού σχολείου, με χρονολογική ηλικία από 6,2 έως 8,2 ετών) εντοπίζεται, στο 4^ο Κεφάλαιο, ο πίνακας μετατροπής αρχικών βαθμών σε τυπικούς βαθμούς που αντιστοιχεί στη συγκεκριμένη κλίμακα αξιολόγησης. Στη συνέχεια, στον πίνακα αυτό, στη στήλη «Αρχικοί Βαθμοί», ο εξεταστής εντοπίζει τον αρχικό βαθμό που έχει λάβει το παιδί στην εν λόγω κλίμακα και, στην ίδια σειρά της διπλανής στήλης «Τυπικοί Βαθμοί», βρίσκει τον τυπικό βαθμό που αντιστοιχεί στο συγκεκριμένο αρχικό βαθμό. Αυτός ο τυπικός βαθμός καταχωρίζεται στην κατάλληλη θέση της στήλης «Τυπικός Βαθμός» στην 3^η σελίδα του ΦΕ. Με τον ίδιο τρόπο γίνεται η μετατροπή σε τυπικούς βαθμούς όλων των αρχικών βαθμών που έχει λάβει το παιδί στις κλίμακες αξιολόγησης στις οποίες εξετάστηκε.

3.δ. Η συμπλήρωση του διαγνωστικού διαγράμματος

(στην 4η ή στην 5η σελίδα του ΦΕ)

Το διαγνωστικό διάγραμμα αποτελεί μια γραφική παράσταση των αριθμητικών δεδομένων της επίδοσης του παιδιού στις κλίμακες αξιολόγησης του τεστ, προκειμένου να διευκολυνθεί η ψυχοπαιδαγωγική ερμηνεία των αποτελεσμάτων. Το διαγνωστικό διάγραμμα για την ηλικιακή ομάδα του νηπιαγωγείου παρουσιάζεται στην 4η σελίδα του ΦΕ, ενώ για την ηλικιακή ομάδα των Α' - Β' τάξεων δημοτικού στην 5η σελίδα του ΦΕ.

Το διαγνωστικό διάγραμμα περιλαμβάνει τα εξής τμήματα:

(i). Τις δύο ακραίες στήλες (αριστερά και δεξιά), όπου έχουν καταχωριστεί οι διαγνωστικές κατηγορίες ή ζώνες, επίδοσης, (όπως αυτές έχουν ήδη αναφερθεί στην ενότητα 3.5 του εγχειριδίου Περιγραφή). Οι κατηγορίες ή ζώνες επίδοσης έχουν ως εξής:

- Ο τυπικός βαθμός **10** αντιστοιχεί σε μέση επίδοση στη συγκεκριμένη δεξιότητα, ενώ οι ζώνες πάνω από το 10 και κάτω από το 10 αντιστοιχούν σε καλύτερες και χειρότερες επιδόσεις αντίστοιχα. Ειδικότερα:
- Η ζώνη ή το διάστημα με τυπικούς βαθμούς **11-12** αντιστοιχεί σε μέση ανώτερη επίδοση στη συγκεκριμένη δεξιότητα.
- Η ζώνη ή το διάστημα με τυπικούς βαθμούς από **13** και πάνω αντιστοιχεί σε υψηλή επίδοση.
- Η ζώνη ή το διάστημα με τυπικούς βαθμούς από **8-9** αντιστοιχεί σε μέση κατώτερη επίδοση.
- Η ζώνη ή το διάστημα με τυπικούς βαθμούς από **7** και κάτω, αντιστοιχεί σε χαμηλή επίδοση στη συγκεκριμένη δεξιότητα.

(ii). Τη δεύτερη στήλη (από αριστερά) καθώς και την προτελευταία (δεύτερη από δεξιά), όπου έχουν καταχωριστεί οι τυπικοί βαθμοί.

(iii). Τις ενδιάμεσες στήλες, που αναφέρονται στις κλίμακες αξιολόγησης, όπου στις οριζόντιες ζώνες κάθε τυπικού βαθμού αντιστοιχεί μία κουκίδα.

Προκειμένου να κατασκευάσει το διαγνωστικό διάγραμμα, ο εξεταστής κατ' αρχάς επιλέγει το ένα από τα δύο διαγνωστικά διαγράμματα (δηλαδή ή της ηλικιακής ομάδας του νηπιαγωγείου ή της ηλικιακής ομάδας των Α' - Β' τάξεων του δημοτικού), το οποίο αντιστοιχεί στην ηλικιακή ομάδα στην οποία ανήκει το παιδί. Στη συνέχεια, σε κάθε στήλη του διαγνωστικού διαγράμματος με τις κλίμακες αξιολόγησης, εντοπίζει και κυκλώνει την κουκίδα που αντιστοιχεί στον τυπικό βαθμό της αντίστοιχης κλίμακας αξιολόγησης. (Ο τυπικός βαθμός της κάθε κλίμακας αξιολόγησης φαίνεται στην ομότιτλη στήλη της συγκεντρωτικής παρουσίασης των αποτελεσμάτων στην 3^η σελίδα του ΦΕ). Τέλος, ενώνει με γραμμή όλες οι εντοπισμένες και κυκλωμένες κουκίδες στις στήλες των κλιμάκων αξιολόγησης, οπότε προκύπτει το διαγνωστικό διάγραμμα του παιδιού.

1
1.

Κεφάλαιο 4

Μετατροπή των αρχικών βαθμών σε τυπικούς βαθμούς

Μετατροπή Αρχικών Βαθμών σε Τυπικούς Βαθμούς
για την ηλικιακή ομάδα του νηπιαγωγείου

Πιν. Ν.1 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΦΩΝΗΜΑΤΩΝ	
Αρχικοί Βαθμοί	Τυπικοί Βαθμοί
24	13
23	11
22	9
21	8
20	7
19	6
17 – 18	5
0 – 16	4

Πιν. Ν.2 ΚΑΤΑΤΜΗΣΗ ΨΕΥΔΟΛΕΞΕΩΝ ΣΕ ΦΩΝΗΜΑΤΑ	
Αρχικοί Βαθμοί	Τυπικοί Βαθμοί
10 (+)	16
8 – 9	15
7	14
6	13
5	12
4	11
3	10
2	7
0 – 1	4

Μετατροπή Αρχικών Βαθμών σε Τυπικούς Βαθμούς
για την ηλικιακή ομάδα του νηπιαγωγείου

Πιν. Ν.3 ΑΠΑΛΟΙΦΗ ΦΩΝΗΜΑΤΩΝ	
Αρχικοί Βαθμοί	Τυπικοί Βαθμοί
12 (+)	15
9 - 11	14
7 - 8	13
5 - 6	12
4	10
3	9
2	8
0 - 1	5

Πιν. Ν.4 ΜΝΗΜΗ ΑΚΟΛΟΥΘΙΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ	
Αρχικοί Βαθμοί	Τυπικοί Βαθμοί
14 - 16	17
13	16
12	15
11	14
10	13
9	11
8	10
7	9
6	8
5	7
4	5
3	4
2	3
0 - 1	2

Ο εκθέτης συν (+) σημαίνει από τον εν λόγω αρχικό βαθμό και άνω.

Μετατροπή Αρχικών Βαθμών σε Τυπικούς Βαθμούς
για την ηλικιακή ομάδα του νηπιαγωγείου

Πιν. Ν.5 ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΨΕΥΔΟΛΕΞΕΩΝ	
Αρχικοί Βαθμοί	Τυπικοί Βαθμοί
24	15
23	14
22	13
21	12
20	11
19	10
18	9
17	8
15 – 16	7
14	6
12 – 13	5
10 – 11	4
0 – 9	3

Μετατροπή Αρχικών Βαθμών σε Τυπικούς Βαθμούς
για την ηλικιακή ομάδα της Α' - Β' Δημοτικού

Πιν. Δ.1 ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΣΥΛΛΑΒΩΝ	
Αρχικοί Βαθμοί	Τυπικοί Βαθμοί
24	13
23	9
22	7
21	6
20	5
0 - 19	4

Πιν. Δ.2 ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΨΕΥΔΟΛΕΞΕΩΝ	
Αρχικοί Βαθμοί	Τυπικοί Βαθμοί
24	14
23	12
22	10
21	9
20	8
19	7
18	6
17	5
15 - 16	4
0 - 14	3

Μετατροπή Αρχικών Βαθμών σε Τυπικούς Βαθμούς
για την ηλικιακή ομάδα της Α' - Β' Δημοτικού

Πιν. Δ.3 ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΙΚΟΝΩΝ	
Αρχικοί Βαθμοί	Τυπικοί Βαθμοί
16	13
15	10
14	7
13	5
12	4
0 - 11	3

Πιν. Δ.4 ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΕΛΛΗΠΙΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	
Αρχικοί Βαθμοί	Τυπικοί Βαθμοί
16	14
15	11
14	9
13	7
12	6
10 - 11	5
0 - 9	4

Μετατροπή Αρχικών Βαθμών σε Τυπικούς Βαθμούς
για την ηλικιακή ομάδα της Α' - Β' Δημοτικού

Πιν. Δ.5 ΚΑΤΑΤΜΗΣΗ ΨΕΥΔΟΛΕΞΕΩΝ ΣΕ ΦΩΝΗΜΑΤΑ	
Αρχικοί Βαθμοί	Τυπικοί Βαθμοί
24	14
23	13
22	12
20 - 21	11
19	10
17 - 18	9
16	8
14 - 15	7
12 - 13	6
9 - 11	5
0 - 8	4

Πιν. Δ.6 ΑΠΑΛΟΙΦΗ ΦΩΝΗΜΑΤΩΝ	
Αρχικοί Βαθμοί	Τυπικοί Βαθμοί
24	14
23	11
22	10
21	8
19 - 20	7
14 - 18	6
0 - 13	5

Μετατροπή Αρχικών Βαθμών σε Τυπικούς Βαθμούς
για την ηλικιακή ομάδα της Α' - Β' Δημοτικού

Πιν. Δ.7
ΜΝΗΜΗ
ΑΚΟΛΟΥΘΙΩΝ
ΑΡΙΘΜΩΝ

Αρχικοί Βαθμοί	Τυπικοί Βαθμοί
16	19
15	17
14	15
13	13
12	12
11	10
10	9
9	8
8	7
7	6
5 - 6	5
4	4
0 - 3	3

Πιν. Δ.8
ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ
ΨΕΥΔΟΛΕΞΕΩΝ

Αρχικοί Βαθμοί	Τυπικοί Βαθμοί
24	15
23	13
22	11
21	10
20	8
19	7
17 - 18	6
15 - 16	5
0 - 14	4

Κεφάλαιο 5

Ψυχοπαιδαγωγική ερμηνεία των αποτελεσμάτων για το σχεδιασμό της εκπαιδευτικής παρέμβασης

Όπως έχει αναφερθεί, με το *Τεστ Ανίχνευσης και Διερεύνησης Αναγνωστικών Δυσκολιών* επιδιώκεται αφενός μεν να διευκολυνθεί ο έγκαιρος εντοπισμός (από την ηλικία του νηπιαγωγείου) των παιδιών εκείνων τα οποία (όταν αρχίσουν τη φοίτησή τους στο δημοτικό σχολείο) είναι πιθανόν να παρουσιάσουν δυσκολίες στην εκμάθηση της ανάγνωσης, αφετέρου δε (στην περίπτωση που το τεστ χρησιμοποιείται με παιδιά των δύο πρώτων τάξεων του δημοτικού σχολείου, τα οποία όμως ήδη αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εκμάθηση της ανάγνωσης) να καταστεί δυνατή μια αναλυτική διερεύνηση του επιπέδου των επιμέρους βασικών γνωστικο-γλωσσικών παραγόντων της ανάγνωσης, προκειμένου να προσδιοριστούν οι συνιστώσες της αναγνωστικής δυσκολίας.

Έχοντας υπόψη αυτό το σκοπό του τεστ, είναι εύλογο ότι η ψυχοπαιδαγωγική ερμηνεία των αποτελεσμάτων (τα οποία αναπαριστούνται στο διαγνωστικό διάγραμμα) καθώς και ο σχεδιασμός της εκπαιδευτικής παρέμβασης, συνιστούν την κρισιμότερη φάση του *Τεστ Ανίχνευσης και Διερεύνησης Αναγνωστικών Δυσκολιών*, καθόσον με αυτή εκπληρώνεται η αποστολή του τεστ.

Για τη σωστή ερμηνεία των αποτελεσμάτων (και, συνεπώς, επωφελή για το παιδί, αξιοποίηση του τεστ), ο εξεταστής πρέπει να έχει υπόψη του ότι τα αποτελέσματα του τεστ, δεν πρέπει να ερμηνεύονται με απόλυτο και δογματικό τρόπο, αλλά η ερμηνεία τους πρέπει να διέπεται από ένα πνεύμα σχετικότητας, που, εξάλλου, πρέπει να διέπει την ερμηνεία κάθε ψυχομετρικής αξιολόγησης. Επιπλέον, η ερμηνεία δεν είναι πάντα τόσο εύκολη όπως φαίνεται εκ πρώτης όψεως. Μια σωστή ερμηνεία των αποτελεσμάτων του *Τεστ Ανίχνευσης και Διερεύνησης Αναγνωστικών Δυσκολιών*, προϋποθέτει αρκετές γνώσεις των κλάδων της Ψυχολογίας που σχετίζονται με την ανάγνωση (π.χ. της Γνωστι-

κής Ψυχολογίας, της Ψυχολογίας της Ανάγνωσης, των Αναγνωστικών Δυσκολιών, της Εξελικτικής Ψυχολογίας, κ.ά.), καθώς επίσης και μια σχετική εμπειρία στη χρήση και ερμηνεία του συγκεκριμένου τεστ.

Έχοντας υπόψη τα ανωτέρω, για τη σωστή ερμηνεία των αποτελεσμάτων του Τεστ Ανίχνευσης και Διερεύνησης Αναγνωστικών Δυσκολιών, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τρεις βασικοί παράγοντες των αποτελεσμάτων: η ηλικία του παιδιού (δηλαδή εάν είναι προσχολικής ή ηλικίας Α' - Β' δημοτικού), το είδος και η φύση της δυσκολίας που αντιμετωπίζει (δηλαδή οι γνωστικο-γλωσσικές ικανότητες στις οποίες παρουσιάζει χαμηλή επίδοση) και το επίπεδο της επίδοσής του στις κλίμακες αξιολόγησης στις οποίες έχει εξεταστεί (δηλαδή η βαθμίδα της χαμηλής επίδοσής του, η οποία αντανακλά την ένταση του προβλήματός του). Από το βαθμό της σωστής ερμηνείας αυτών των παραμέτρων των αποτελεσμάτων, θα εξαρτηθούν οι προτεραιότητες, το είδος και η διαδικασία της εκπαιδευτικής παρέμβασης.

5.α. Η ηλικία του παιδιού

Όσον αφορά την ηλικία του παιδιού, είναι εύλογο ότι τα αποτελέσματα της επίδοσης παιδιών από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες (δηλαδή του νηπιαγωγείου και των δύο πρώτων τάξεων του δημοτικού σχολείου) στις ίδιες κλίμακες αξιολόγησης (δηλαδή στις κλίμακες της φωνολογικής επίγνωσης και της βραχύχρονης μνήμης φωνολογικών πληροφοριών), επιδέχονται διαφορετικές ψυχοπαιδαγωγικές ερμηνείες. Για παράδειγμα, για ένα παιδί ηλικίας νηπιαγωγείου (το οποίο, βεβαίως, δεν έχει διδαχτεί και δε γνωρίζει ανάγνωση), έχει διαφορετική σημασία η χαμηλή επίδοση π.χ. στην κλίμακα αξιολόγησης «κατάτμηση ψευδολέξεων σε φωνήματα», από τη χαμηλή επίδοση, στην ίδια κλίμακα αξιολόγησης, ενός παιδιού της Α' ή Β' τάξης του δημοτικού σχολείου με αναγνωστικές δυσκολίες (το οποίο, βεβαίως, έχει διδαχτεί ανάγνωση). Και τούτο διότι, γνωρίζοντας την αιτιώδη σχέση μεταξύ της φωνολογικής επίγνωσης και της εκμάθησης της ανάγνωσης, υποθέτουμε ότι στην περίπτωση του παιδιού του νηπιαγωγείου, η χαμηλή επίδοση στη συγκεκριμένη κλίμακα αξιολόγησης δείχνει απλώς ότι το παιδί αυτό, τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, δεν έχει ακόμα κατακτήσει ένα από τα βασικά «θεμέλια» για τη μετέπειτα εκμάθηση της

ανάγνωσης, το οποίο όμως μπορεί να το κατακτήσει αν το διδαχθεί^[3] μέχρι να φοιτήσει στην Α' δημοτικού. (Για το λόγο αυτό, το εν λόγω τεστ στην ηλικία του νηπιαγωγείου, έχει ανιχνευτικό χαρακτήρα). Όμως, στην περίπτωση του παιδιού της Α' ή Β' τάξης του δημοτικού σχολείου, η χαμηλή επίδοση στην κλίμακα αξιολόγησης «κατάτμηση ψευδολέξεων σε φωνήματα», θα μπορούσε ίσως να ερμηνευθεί ότι, ενδοχομένως, αποτελεί ένα βασικό λόγο για την αναγνωστική δυσκολία του παιδιού. Συνεπώς, ο σχεδιασμός της εκπαιδευτικής παρέμβασης θα πρέπει να είναι διαφορετικός για την περίπτωση του παιδιού του νηπιαγωγείου από την περίπτωση του παιδιού της Α' ή Β' τάξης του δημοτικού σχολείου.

5.β. Το είδος και η φύση της δυσκολίας

Όσον αφορά το είδος και τη φύση της δυσκολίας, αυτή προσδιορίζεται από την κλίμακα ή τις κλίμακες αξιολόγησης στην οποία ή στις οποίες το παιδί παρουσιάζει χαμηλή επίδοση. Έτσι, άλλη είναι η φύση της δυσκολίας του παιδιού όταν παρουσιάζει χαμηλή επίδοση στην αποκωδικοποίηση^[4] και διαφορετική όταν η χαμηλή επίδοση είναι στην αναγνωστική κατανόηση^[5] ή στη φωνολογική επίγνωση^[6] ή στη βραχύχρονη μνήμη φωνολογικών πληροφοριών^[7]. Συνεπώς, ο σχεδιασμός της εκπαιδευτικής παρέμβασης θα

[3] Βλ. Πόρποδας, Κων/νος, Δ. (2002). *Η Ανάγνωση*. Πάτρα, σελ. 260-272.

[4] Για τη φύση και το ρόλο της αποκωδικοποίησης στην ανάγνωση βλ. Βλ. Πόρποδας, Κων/νος, Δ. (2002). *Η Ανάγνωση*. Πάτρα, σελ. 44-50 και 284-336.

[5] Για τη φύση και το ρόλο της κατανόησης στην ανάγνωση βλ. Βλ. Πόρποδας, Κων/νος, Δ. (2002). *Η Ανάγνωση*. Πάτρα, σελ. 44-50, 328-336 και 410-425 (για την περίπτωση της κατανόησης κειμένων).

[6] Για τη φύση και το ρόλο της φωνολογικής επίγνωσης στην ανάγνωση βλ. Βλ. Πόρποδας, Κων/νος, Δ. (2002). *Η Ανάγνωση*. Πάτρα, κεφ. 5

[7] Για τη φύση και το ρόλο της βραχύχρονης μνήμης φωνολογικών πληροφοριών στην ανάγνωση, βλ. (α) Πόρποδας, Κων/νος, Δ. (2002). *Η Ανάγνωση*. Πάτρα, σελ. 188-202. / (β) Porpodas, C. D. (1991). Linguistic awareness, verbal short-term memory and learning to read Greek. Paper presented at the 4th European Conference for Research on Learning and Instruction. Turku, Finland, 24-28 August 1991. / (γ). Porpodas, C. D. (1993). Phonetic short-term memory representation in children's reading of Greek. In R. Malatesha Joshi & C. K. Leong (Eds), *Reading Disabilities: Diagnosis and Component Processes*. Dordrecht: Kluwer. / (δ). Porpodas, C. D. (1995). Learning to read and spell Greek: Their relation to phonological awareness and memory factors. Paper presented at the IV European Congress of Psychology. 2-7 July 1995. Athens. / (ε). Gathercole, S. E., Willis, C., Baddeley, A. D. and Emslie, H. (1994). The Children Test of Nonword Repetition: A test of

πρέπει να είναι ανάλογος του είδους και της φύσης της υφιστάμενης δυσκολίας.

Μια άλλη σημαντική πληροφορία για την ασφαλέστερη ερμηνεία του είδους και της φύσης της δυσκολίας του παιδιού, προκύπτει από τη **συσχέτιση** της επίδοσής του σε διάφορες κλίμακες ή σε ομάδες κλιμάκων. Για παράδειγμα, έχοντας υπόψη τη διαφορετική φύση κάθε μεθόδου αξιολόγησης της φωνολογικής επίγνωσης στο φωνημικό επίπεδο^[8], ίσως είναι αρκετά διαφωτιστική η συσχέτιση της επίδοσής του στις διαφορετικές κλίμακες αξιολόγησης της φωνολογικής επίγνωσης. Επίσης, με δεδομένη την ερευνητική τεκμηρίωση της αιτιώδους σχέσης μεταξύ της φωνολογικής επίγνωσης και της εκμάθησης της ανάγνωσης^[9], η συσχέτιση της επίδοσης σε αυτούς τους δύο τομείς, θα προσφέρει σημαντικές πληροφορίες για το σχεδιασμό και τη δομή του προγράμματος της εκπαιδευτικής παρέμβασης.

5.γ. Το επίπεδο της επίδοσης

Ο τρίτος παράγοντας που επηρεάζει την ψυχοπαιδαγωγική ερμηνεία των αποτελεσμάτων (τα οποία αναπαριστάνονται στο διαγνωστικό διάγραμμα) καθώς και το σχεδιασμό της εκπαιδευτικής παρέμβασης, είναι το **επίπεδο** της επίδοσής του στις κλίμακες αξιολόγησης στις οποίες έχει εξεταστεί. Το επίπεδο της επίδοσης ενός παιδιού, αντανακλάται στη **ζώνη της επίδοσής του**. Οι ζώνες επίδοσης (όπως έχει ήδη αναφερθεί στο 3ο Κεφάλαιο του παρόντος καθώς και στην ενότητα 3.5 του εγχειριδίου *Περιγραφή*) έχουν προσδιοριστεί ως εξής:

* Ως **μέση επίδοση** σε κάθε κλίμακα αξιολόγησης, χαρακτηρίζεται η επίδοση που προσδιορίζεται από τον τυπικό βαθμό **10**, ενώ οι ζώνες πάνω από το 10 και κάτω από το 10 αντιστοιχούν σε καλύτερες και χειρότερες επιδόσεις αντίστοιχα. Ειδικότερα:

* Η **ζώνη μέσης-ανώτερης επίδοσης** περιλαμβάνει επιδόσεις που

phonological working memory. *Memory*, 2, 103-127. / (στ). Μαριδάκη-Κασσωτάκη, Α. (1998). Ικανότητα βραχύχρονης συγχράτησης φωνολογικών πληροφοριών και επίδοση στην ανάγνωση: Μια προσπάθεια διερεύνησης της μεταξύ τους σχέσης. *Ψυχολογία*, 5 (1), 44-52. / (ζ). Παρασκευόπουλος, Ι.Ν., Καλαντζή-Αζίζι, Α. & Γιαννίτσας, Ν. (1999). *Αθηνά Τεστ Διάγνωσης Δυσκολιών Μάθησης*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

[8] Βλ. Πόρποδας, Κων/νος, Δ. (2002). *Η Ανάγνωση*. Πάτρα, σελ. 225-238.

[9] Βλ. Πόρποδας, Κων/νος, Δ. (2002). *Η Ανάγνωση*. Πάτρα, σελ. 239-272.

προσδιορίζονται από τυπικούς βαθμούς 11-12.

* Η ζώνη **υψηλής** επίδοσης περιλαμβάνει επιδόσεις που προσδιορίζονται από τυπικούς βαθμούς από 13 και πάνω.

* Η ζώνη **μέσης-κατώτερης** επίδοσης περιλαμβάνει επιδόσεις που προσδιορίζονται από τυπικούς βαθμούς από 8-9.

* Η ζώνη **χαμηλής** επίδοσης περιλαμβάνει επιδόσεις που προσδιορίζονται από τυπικούς βαθμούς από 7 και κάτω.

Με βάση αυτή την ταξινόμηση της επίδοσης, τα παιδιά στα οποία κατά κύριο λόγο απευθύνεται το Τεστ Ανίχνευσης και Διερεύνησης Αναγνωστικών Δυσκολιών, είναι εκείνα που η επίδοσή τους είναι κάτω από τη μέση επίδοση. Μάλιστα, εάν η επίδοση του παιδιού (σε μία ή περισσότερες κλίμακες αξιολόγησης, με βάση τους Πίνακες μετατροπής των αρχικών βαθμών σε τυπικούς βαθμούς, οι οποίοι παρουσιάζονται στο 4^ο Κεφάλαιο) είναι **χαμηλή** (δηλαδή με τυπικό βαθμό από 7 και κάτω), τότε θα είναι πολύ χρήσιμο (για το σχεδιασμό της εκπαιδευτικής παρέμβασης) να προσδιοριστεί η **ένταση** του προβλήματος που αντιμετωπίζει το παιδί στη συγκεκριμένη κλίμακα ή τις κλίμακες αξιολόγησης.

Συγκεκριμένα, θεωρήθηκε ότι θα είναι ιδιαίτερα χρήσιμο για τον ειδικό της εκπαιδευτικής παρέμβασης, εάν για το παιδί που παρουσιάζει **χαμηλή** επίδοση σε κάθε κλίμακα αξιολόγησης, μπορούσε να προσδιοριστεί κατά πόσο η χαμηλή επίδοσή του συνιστά **δυσκολία** ή εάν χαρακτηρίζεται ως **ανεπάρκεια**, σε σχέση με τους συνομηλικούς του που έχουν **χαμηλή** επίδοση. Για το σκοπό αυτό, διαμορφώθηκαν οι «Πίνακες μετατροπής των αρχικών βαθμών της χαμηλής επίδοσης σε τυπικούς βαθμούς και της διάκρισης της χαμηλής επίδοσης σε **δυσκολία** και σε **ανεπάρκεια**».

Αυτή η προσπάθεια για την αναλυτικότερη **διάκριση της χαμηλής επίδοσης** του παιδιού σε **δυσκολία** και **ανεπάρκεια**, θεωρήθηκε ότι μπορεί να προσφέρει λεπτομερέστερη ενημέρωση στον εκπαιδευτικό και να τον βοηθήσει στον καλύτερο σχεδιασμό, ανάπτυξη και εφαρμογή ενός προγράμματος **ξατομικευμένης εκπαιδευτικής παρέμβασης**, το οποίο θα είναι αντίστοιχο με το επίπεδο των συγκεκριμένων γνωστικο-λωσσιικών αδυναμιών του παιδιού και θα αποσκοπεί στην **εγκαιρή αντιμετώπιση της δυσκολίας του**.

Οι Πίνακες μετατροπής αρχικών βαθμών της χαμηλής επίδοσης σε τυπικούς βαθμούς καθώς και η διάκριση της χαμηλής επίδοσης σε *δυσκολία* και *ανεπάρκεια*, παρουσιάζονται στη συνέχεια, χωριστά για την κάθε ηλικιακή ομάδα και για την κάθε κλίμακα αξιολόγησης.

5.γ. (i). Η χαμηλή επίδοση στην ηλικιακή ομάδα του νηπιαγωγείου

Για την ηλικιακή ομάδα του νηπιαγωγείου, οι Πίνακες μετατροπής αρχικών βαθμών της χαμηλής επίδοσης σε τυπικούς βαθμούς καθώς και η διάκριση της χαμηλής επίδοσης σε *δυσκολία* και *ανεπάρκεια* που παρουσιάζονται, αφορούν 3 κλίμακες αξιολόγησης. Συγκεκριμένα, ο Πιν. 5.1 αφορά στην κλίμακα αξιολόγησης «Διάκριση φωνημάτων», ο Πιν. 5.2 αναφέρεται στην κλίμακα αξιολόγησης «Μνήμη ακολουθιών αριθμών» και ο Πιν. 5.3 αφορά στην κλίμακα αξιολόγησης «Επανάληψη ψευδολέξεων».

Πιν. 5.1										
Μετατροπή Αρχικών Βαθμών της χαμηλής επίδοσης σε Τυπικούς Βαθμούς καθώς και διάκριση της χαμηλής επίδοσης, για την κλίμακα αξιολόγησης «Διάκριση φωνημάτων» της ηλικιακής ομάδας νηπιαγωγείου										
Αρχικοί Βαθμοί χαμηλής επίδοσης	20	19	18	17	16	15	14 έως 13	12 έως 11	10 έως 7	6 έως 0
Τυπικοί Βαθμοί χαμηλής επίδοσης	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4
Διάκριση χαμηλής επίδοσης	Δυσκολία				Ανεπάρκεια					

Πιν. 5.2

Μετατροπή Αρχικών Βαθμών της χαμηλής επίδοσης
σε Τυπικούς Βαθμούς καθώς και διάκριση της χαμηλής επίδοσης.
για την κλίμακα αξιολόγησης «Μνήμη ακολουθιών αριθμών»
της ηλικιακής ομάδας νηπιαγωγείου

Αρχικοί Βαθμοί χαμηλής επίδοσης	5	4	3	2	1 έως 0
Τυπικοί Βαθμοί χαμηλής επίδοσης	7	5	4	3	2
Διάκριση χαμηλής επίδοσης	Δυσκολία		Ανεπάρκεια		

Πιν. 5.3

Μετατροπή Αρχικών Βαθμών της χαμηλής επίδοσης
σε Τυπικούς Βαθμούς καθώς και διάκριση της χαμηλής επίδοσης,
για την κλίμακα αξιολόγησης «Επανάληψη ψευδολέξεων»
της ηλικιακής ομάδας νηπιαγωγείου

Αρχικοί Βαθμοί χαμηλής επίδοσης	16	15	14	13	12	11 έως 10	9	8 έως 7	6 έως 4	3 έως 0
Τυπικοί Βαθμοί χαμηλής επίδοσης	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5
Διάκριση χαμηλής επίδοσης	Δυσκολία					Ανεπάρκεια				

Από αυτούς τους 3 πίνακες διαπιστώνεται ότι η χαμηλή επίδοση του παιδιού στις κλίμακες «Διάκριση φωνημάτων», «Μνήμη ακολουθιών αριθμών» και «Επανάληψη ψευδολέξεων», μπορεί να διακριθεί σε δύο επιμέρους επίπεδα ή βαθμίδες: στη δυσκολία και στην ανεπάρκεια. Η **δυσκολία** σημαίνει ότι το παιδί αντιμετωπίζει αρκετά προβλήματα στις δεξιότητες που αξιολογούνται από τις αντίστοιχες κλίμακες, ενώ η **ανεπάρκεια** αντανακλά την ύπαρξη πολύ σοβαρών αδυναμιών, οι οποίες φθάνουν μέχρι την παντελή αδυναμία του παιδιού στις συγκεκριμένες δεξιότητες.

Ειδικότερα, στην κλίμακα «Διάκριση φωνημάτων», έχοντας υπόψη την αιτιώδη σχέση που έχει αποδειχτεί ότι υπάρχει μεταξύ της φωνολογικής επίγνωσης κατά την προσχολική ηλικία και του βαθμού ευκολίας εκμάθησης της ανάγνωσης κατά τη σχολική ηλικία, είναι αυτονόητο ότι και στα δύο επίπεδα της χαμηλής επίδοσης, το παιδί έχει ανάγκη από συστηματική εκπαιδευτική ενίσχυση, η οποία πρέπει να αποτελεί βασικό στοιχείο του προγράμματος της προσχολικής αγωγής του. Ιδιαίτερα όμως, όταν η επίδοσή του χαρακτηρίζεται ως ανεπαρκής, αυτό δείχνει όχι απλώς ότι το παιδί έχει απόλυτη και άμεση ανάγκη από συστηματική εκπαιδευτική παρέμβαση και εξάσκηση σε αυτή τη δεξιότητα, αλλά, επιπλέον, ότι χωρίς τέτοιου είδους εκπαιδευτική παρέμβαση οι πιθανότητες κατάκτησης αυτής της δεξιότητας είναι ελάχιστες, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την μετέπειτα εκμάθηση της ανάγνωσης. Μάλιστα, σε τέτοιες περιπτώσεις πολύ σοβαρών αδυναμιών, είναι φυσικό ότι ένα πρόγραμμα εκπαιδευτικής παρέμβασης πρέπει να αρχίζει από μηδενική βάση και, επιπλέον, ότι, σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να τηρείται η αυτονόητη προϋπόθεση ότι τα στελέχη που θα ασχοληθούν με αυτό, θα πρέπει προηγουμένως να έχουν μελετήσει και κατανοήσει την έννοια, το ρόλο και όλες τις παραμέτρους της φωνολογικής επίγνωσης^[10].

Ανάλογη είναι η θεώρηση και στα δύο επίπεδα της χαμηλής επίδοσης στις κλίμακες αξιολόγησης της βραχύχρονης μνήμης φωνολογικών πληροφοριών. Συγκεκριμένα, με δεδομένο ότι η χαμηλή επίδοση στην αξιολόγηση της βραχύχρονης μνήμης φωνολογικών πληροφοριών στην προσχολική ηλικία, έχει αποδειχτεί ότι αποτελεί ένα είδος «προγνωστικής ένδειξης» για πιθανή δυσκολία στη μετέπειτα εκμάθηση της ανάγνωσης^[11], είναι

[10] Βλ. Πόρποδας, Κων/νος, Δ. (2002). *Η Ανάγνωση*. Πάτρα, κεφ. 5.

[11] Βλ. υποσημείωση αρ. 7.

αυτονόητο ότι όταν η επίδοση είναι ανεπαρκής, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα παρέμβασης πρέπει να σχεδιαστεί λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίτερα μεγάλη δυσκολία (έως αδυναμία) του παιδιού στη συγκεκριμένη ικανότητα.

Εν κατακλείδι, τόσο στην περίπτωση που η χαμηλή επίδοση του παιδιού χαρακτηρίζεται ως αδυναμία, όσο και (κυρίως) στην περίπτωση που χαρακτηρίζεται ως ανεπάρκεια, το παιδί έχει ανάγκη να υπαχθεί σε ένα πρόγραμμα εκπαιδευτικής παρέμβασης, το οποίο θα είναι σωστά δομημένο, συστηματικό και προσαρμοσμένο στις ιδιαίτερες αδυναμίες και ανάγκες του. Μάλιστα, εάν η επίδοσή του είναι ανεπαρκής, τότε, συνεκτιμώντας και άλλους παράγοντες, θα πρέπει ίσως να εξεταστεί η περίπτωση της παραπομπής του παιδιού σε Κέντρο Διάγνωσης (π.χ. το ΚΔΑΥ) για μια ευρύτερη διαγνωστική αξιολόγηση.

*

Ενα άλλο θέμα που αξίζει ιδιαίτερης αναφοράς, είναι η διαφορά μεταξύ των τριών κλιμάκων αξιολόγησης της φωνολογικής επίγνωσης στην ηλικία του νηπιαγωγείου. Όπως προκύπτει από τα προαναφερθέντα, από τις κλίμακες αξιολόγησης της φωνολογικής επίγνωσης στην ηλικία του νηπιαγωγείου, μόνο η χαμηλή επίδοση στην κλίμακα αξιολόγησης «Διάκριση φωνημάτων» θεωρήθηκε ότι συνιστά ένδειξη για ενδεχόμενη δυσκολία στη μετέπειτα εκμάθηση της ανάγνωσης. Συνεπώς, η χαμηλή επίδοση ενός παιδιού νηπιαγωγείου στις άλλες δύο κλίμακες αξιολόγησης της φωνολογικής επίγνωσης (δηλαδή την «Κατάτμηση ψευδολέξεων σε ρωνήματα» και την «Απαλοιφή φωνημάτων»), δεν φαίνεται (λόγω της φύσης αυτών των κλιμάκων) να σηματοδοτεί οπωσδήποτε δυσκολία στη μετέπειτα εκμάθηση της ανάγνωσης και, για το λόγο αυτό, δε θεωρείται ότι χρήζει περαιτέρω ανάλυσης. Ωστόσο όμως, η χαμηλή επίδοση στις δύο αυτές κλίμακες αξιολόγησης καταδεικνύει ένα επίπεδο φωνολογικής επίγνωσης το οποίο, εάν παραμείνει αμετάβλητο μέχρι τη φοίτηση του παιδιού στην Α' τάξη του δημοτικού σχολείου, ίσως αποτελέσει ανασταλτικό παράγοντα στην εκμάθηση της ανάγνωσης.

Η υψηλή επίδοση στη φωνολογική επίγνωση

Όμως, η χρήση του *Τεστ Ανίχνευσης και Διερεύνησης Αναγνωστικών Δυσκολιών* για την αξιολόγηση παιδιών ηλικίας νηπιαγωγείου παρουσιάζει και μια άλλη ενδιαφέρουσα διάσταση.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η αξιολόγηση των παιδιών νηπιαγωγείου με τις κλίμακες αξιολόγησης «Κατάτμηση ψευδολέξεων σε φωνήματα» και «Απαλοιφή φωνημάτων» παρουσιάζει διττό ενδιαφέρον. Από τη μια μεριά, η χαμηλή επίδοση ενός παιδιού προσχολικής ηλικίας στις εν λόγω κλίμακες δεν είναι πάντα απρόσμενη, εάν ληφθεί υπόψη ο βαθμός δυσκολίας των εν λόγω κλιμάκων. Όμως, από την άλλη μεριά, η υψηλή επίδοση ενός παιδιού νηπιαγωγείου στις κλίμακες αξιολόγησης «Κατάτμηση ψευδολέξεων σε φωνήματα» και «Απαλοιφή φωνημάτων», θεωρείται ότι μάλλον αποτελεί ένδειξη ότι το συγκεκριμένο παιδί όχι μόνο δε θα πρέπει να αντιμετωπίσει δυσκολία, αλλά, μάλλον, θα διευκολυνθεί στη μετέπειτα εκμάθηση της ανάγνωσης (με την έναρξη της φοίτησής του στο δημοτικό σχολείο). Αυτό έχει αποδειχτεί επανειλημμένα από πολλές έρευνες και στην ελληνική γλώσσα^[12]. Με αυτό, βέβαια, δεν εννοούμε ότι το παιδί αυτό δεν θα πρέπει να βοηθηθεί ακόμα περισσότερο, καθόσον αυτό αποτελεί δικαίωμα του κάθε παιδιού. Τουναντίον, η συστηματική εκπαιδευτική εξάσκηση και αυτού του παιδιού στη φωνολογική επίγνωση, θα συμβάλει ακόμα περισσότερο ώστε το παιδί αυτό να μάθει να διαβάζει χωρίς ιδιαίτερο κόπο και, συνεπώς, να αξιοποιήσει το χρόνο του για απόκτηση περισσότερων γνώσεων.

Σε αυτό το πλαίσιο, η υψηλή επίδοση των παιδιών της ηλικιακής ομάδας νηπιαγωγείου στις κλίμακες αξιολόγησης «Κατάτμηση ψευδολέξεων σε φωνήματα» και «Απαλοιφή φωνημάτων» μπορεί να διακριθεί σε δύο επιμέρους επίπεδα: την ευκολία και τη μεγάλη ευχέρεια. Αυτό φαίνεται στους Πίνακες μετατροπής αρχικών βαθμών της υψηλής επίδοσης σε τυπικούς βαθμούς καθώς και διάκρισης της υψηλής επίδοσης σε ευκολία και μεγάλη ευχέρεια. Οι πίνακες αυτοί είναι ο Πιν.5.4 και Πιν.5.5 αντίστοιχα για τις δύο προαναφερθείσες κλίμακες αξιολόγησης.

[12] Βλ. Πόρποδας, Κων/νος, Δ. (2002). Η Ανάγνωση. Πάτρα, κεφ. 5

Πιν. 5.4

Μετατροπή Αρχικών Βαθμών της υψηλής επίδοσης
σε Τυπικούς Βαθμούς καθώς και διάκριση της υψηλής επίδοσης
για την κλίμακα αξιολόγησης
«Κατάτμηση ψευδολέξεων σε φωνήματα»
της ηλικιακής ομάδας νηπιαγωγείου

Αρχικοί Βαθμοί υψηλής επίδοσης	24 έως 21	20 έως 19	18 έως 17	16 έως 15	14 έως 13	12 έως 11	10	9	8	7	6	
Τυπικοί Βαθμοί υψηλής επίδοσης	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	
Διάκριση υψηλής επίδοσης	Μεγάλη ευχέρεια							Ευκολία				

Πιν. 5.5

Μετατροπή Αρχικών Βαθμών της υψηλής επίδοσης
σε Τυπικούς Βαθμούς καθώς και διάκριση της υψηλής επίδοσης,
για την κλίμακα αξιολόγησης «Απαλοιφή φωνημάτων»
της ηλικιακής ομάδας νηπιαγωγείου

Αρχικοί Βαθμοί υψηλής επίδοσης	24	23 έως 22	21	20 έως 19	18	17 έως 16	15 έως 14	13	12 έως 11	10	9 έως 8	7
Τυπικοί Βαθμοί υψηλής επίδοσης	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6
Διάκριση υψηλής επίδοσης	Μεγάλη ευχέρεια							Ευκολία				

Από αυτούς τους δύο πίνακες διάκρισης της υψηλής επίδοσης στις εν λόγω κλίμακες αξιολόγησης για την ηλικιακή ομάδα του νηπιαγωγείου, γίνεται φανερό ότι όσο μεγαλύτερο είναι το επίπεδο της υψηλής επίδοσης του παιδιού στις κλίμακες αυτές, τόσο μεγαλύτερη φαίνεται ότι θα είναι η ευκολία με την οποία θα μάθει να διαβάζει κατά τη φοίτησή του στην Α' τάξη του δημοτικού σχολείου.

5.γ. (ii). Η χαμηλή επίδοση στην ηλικιακή ομάδα Α' - Β' δημοτικού

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, όταν το Τεστ Ανίχνευσης και Διερεύνησης Αναγνωστικών Δυσκολιών χρησιμοποιείται με παιδιά των δύο πρώτων τάξεων του δημοτικού σχολείου (τα οποία ήδη αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εκμάθηση της ανάγνωσης), επιδιώκεται η αναλυτική διερεύνηση του επιπέδου των επιμέρους βασικών γνωστικο-γλωσσικών παραγόντων της ανάγνωσης, προκειμένου να προσδιοριστούν οι συνιστώσες της αναγνωστικής δυσκολίας. Συνεπώς, όταν, στην ηλικιακή ομάδα της Α7 - Β' δημοτικού η επίδοση είναι χαμηλή σε μία ή περισσότερες κλίμακες αξιολόγησης, θεωρείται ότι θα είναι ιδιαίτερα βοηθητικό για το σχεδιασμό της εκπαιδευτικής παρέμβασης, εάν προσδιοριστεί πόσο έντονο είναι το πρόβλημα που αντιμετωπίζει το παιδί στη συγκεκριμένη κλίμακα ή τις κλίμακες αξιολόγησης. Για το σκοπό αυτό, στη συνέχεια παρουσιάζονται 8 Πίνακες μετατροπής αρχικών βαθμών της χαμηλής επίδοσης σε τυπικούς βαθμούς καθώς και διάκρισης της χαμηλής επίδοσης σε δυσκολία και ανεπάρκεια, οι οποίοι αντιστοιχούν στις 8 κλίμακες αξιολόγησης της ηλικιακής ομάδας Α' - Β' δημοτικού. Οι πίνακες αυτοί είναι κατά σειρά από τον Πιν. 5.6 έως και τον Πιν. 5.13.

Πιν. 5.6

Μετατροπή Αρχικών Βαθμών της χαμηλής επίδοσης
σε Τυπικούς Βαθμούς καθώς και διάκριση της χαμηλής επίδοσης
για την κλίμακα αξιολόγησης «Ανάγνωση συλλαβών»
της ηλικιακής ομάδας Α' - Β' Δημοτικού

Αρχικοί Βαθμοί χαμηλής επίδοσης	22	21	20	19	18	17	16 έως 15	14	13 έως 12	11 έως 7	6 έως 0
Τυπικοί Βαθμοί χαμηλής επίδοσης	13	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2
Διάκριση χαμηλής επίδοσης	Δυσκολία			Ανεπάρκεια							

Πιν. 5.7

Μετατροπή Αρχικών Βαθμών της χαμηλής επίδοσης
σε Τυπικούς Βαθμούς καθώς και διάκριση της χαμηλής επίδοσης,
για την κλίμακα αξιολόγησης «Ανάγνωση ψευδολέξεων»
της ηλικιακής ομάδας Α' - Β' Δημοτικού

Αρχικοί Βαθμοί χαμηλής επίδοσης	19	18	17	16	15	14	13 έως 10	9 έως 0
Τυπικοί Βαθμοί χαμηλής επίδοσης	13	11	10	9	8	7	6	5
Διάκριση χαμηλής επίδοσης	Δυσκολία			Ανεπάρκεια				

Πιν. 5.8

Μετατροπή Αρχικών Βαθμών της χαμηλής επίδοσης
σε Τυπικούς Βαθμούς καθώς και διάκριση της χαμηλής επίδοσης,
για την κλίμακα αξιολόγησης
«Ανάγνωση προτάσεων και επιλογή εικόνων»
της ηλικιακής ομάδας Α' - Β' Δημοτικού

Αρχικοί Βαθμοί χαμηλής επίδοσης	14	13	12	11	10	9 έως 0
Τυπικοί Βαθμοί χαμηλής επίδοσης	13	9	7	6	5	4
Διάκριση χαμηλής επίδοσης	Δυσκολία	Ανεπάρκεια				

Πιν. 5.9

Μετατροπή Αρχικών Βαθμών της χαμηλής επίδοσης
σε Τυπικούς Βαθμούς καθώς και διάκριση της χαμηλής επίδοσης,
για την κλίμακα αξιολόγησης
«Ανάγνωση και συμπλήρωση ελλιπών προτάσεων»
της ηλικιακής ομάδας Α' - Β' Δημοτικού

Αρχικοί Βαθμοί χαμηλής επίδοσης	13	12	11	10	9 έως 8	7 έως 5	4 έως 0
Τυπικοί Βαθμοί χαμηλής επίδοσης	13	11	10	8	7	6	5
Διάκριση χαμηλής επίδοσης	Δυσκολία			Ανεπάρκεια			

Πιν. 5.10

Μετατροπή Αρχικών Βαθμών της χαμηλής επίδοσης
σε Τυπικούς Βαθμούς καθώς και διάκριση της χαμηλής επίδοσης,
για την κλίμακα αξιολόγησης
«Κατάτμηση ψευδολέξεων σε φωνήματα»
της ηλικιακής ομάδας Α' - Β' Δημοτικού

Αρχικοί Βαθμοί χαμηλής επίδοσης	15	14	13	12	11	10 έως 9	8	7 έως 6	5 έως 3	2 έως 0
Τυπικοί Βαθμοί χαμηλής επίδοσης	15	13	12	11	10	9	8	7	6	5
Διάκριση χαμηλής επίδοσης	Δυσκολία					Ανεπάρκεια				

Πιν. 5.11

Μετατροπή Αρχικών Βαθμών της χαμηλής επίδοσης
σε Τυπικούς Βαθμούς καθώς και διάκριση της χαμηλής επίδοσης,
για την κλίμακα αξιολόγησης «Απαλοιφή φωνημάτων»
της ηλικιακής ομάδας Α' - Β' Δημοτικού

Αρχικοί Βαθμοί χαμηλής επίδοσης	20	19	18	17	16 έως 15	14 έως 13	12 έως 10	9 έως 0
Τυπικοί Βαθμοί χαμηλής επίδοσης	14	13	12	10	9	8	7	6
Διάκριση χαμηλής επίδοσης	Δυσκολία				Ανεπάρκεια			

Πιν. 5.12

Μετατροπή Αρχικών Βαθμών της χαμηλής επίδοσης σε Τυπικούς Βαθμούς καθώς και διάκριση της χαμηλής επίδοσης, για την κλίμακα αξιολόγησης «Μνήμη ακολουθιών αριθμών» της ηλικιακής ομάδας Α' - Β' Δημοτικού

Αρχικοί Βαθμοί χαμηλής επίδοσης	8	7	6 έως 5	4	3 έως 0
Τυπικοί Βαθμοί χαμηλής επίδοσης	7	6	5	4	3
Διάκριση χαμηλής επίδοσης	Δυσκολία			Ανεπάρκεια	

Πιν. 5.13

Μετατροπή Αρχικών Βαθμών της χαμηλής επίδοσης σε Τυπικούς Βαθμούς καθώς και διάκριση της χαμηλής επίδοσης, για την κλίμακα αξιολόγησης «Επανάληψη ψευδολέξεων» της ηλικιακής ομάδας Α' - Β' Δημοτικού

Αρχικοί Βαθμοί χαμηλής επίδοσης	19	18	17	16	15	14	13 έως 12	11 έως 10	9 έως 0
Τυπικοί Βαθμοί χαμηλής επίδοσης	14	12	10	9	8	7	6	5	4
Διάκριση χαμηλής επίδοσης	Δυσκολία				Ανεπάρκεια				

Στην προσπάθεια ερμηνείας της χαμηλής επίδοσης των παιδιών της Α' - Β' δημοτικού στο *Τεστ Ανίχνευσης και Διερεύνησης Αναγνωστικών Δυσκολιών*, είναι φανερό ότι όσο πιο χαμηλό είναι το επίπεδο της επίδοσης τόσο μεγαλύτερη δυσκολία αντιμετωπίζει το παιδί στη συγκεκριμένη κλίμακα. Συνεπώς, η ανεπαρκής επίδοση σε κλίμακες αξιολόγησης της αναγνωστικής λειτουργίας (δηλαδή της αποκωδικοποίησης ή της κατανόησης), δείχνουν τη μεγάλη αδυναμία του παιδιού στην εκμάθηση της ανάγνωσης. Όταν μάλιστα αυτή η ανεπάρκεια συσχετιστεί με την ηλικία του παιδιού, τότε οι διαπιστώσεις είναι πιθανόν να είναι ακόμη πιο ανησυχητικές. Επιπλέον, όταν αυτή η αναγνωστική αδυναμία, συνδυάζεται με ανεπάρκεια και σε άλλες κλίμακες αξιολόγησης, τότε είναι πιθανόν το παιδί να αντιμετωπίζει γενικότερο μαθησιακό και όχι μόνο αναγνωστικό πρόβλημα.

Για παράδειγμα, όταν στις κλίμακες της αναγνωστικής αποκωδικοποίησης, η επίδοση ενός παιδιού της Β' τάξης του δημοτικού, χαρακτηρίζεται από ανεπάρκεια, τότε, είναι πιθανόν, το αναγνωστικό πρόβλημά του να συνιστά ίσως και «αναγνωστική καθυστέρηση», εάν παράλληλα παρατηρείται ανάλογη αδυναμία και σε άλλες βασικές παραμέτρους που υποστηρίζουν την ανάπτυξη της αναγνωστικής λειτουργίας. Συνεπώς, ο προσδιορισμός της βαθμίδας της χαμηλής επίδοσης θα πρέπει να συσχετίζεται με τη φύση της συγκεκριμένης κλίμακας αξιολόγησης και το ρόλο της στην εκμάθηση της ανάγνωσης. Ως εκ τούτου, η εκπαιδευτική παρέμβαση θα πρέπει να αποβλέπει στην «οικοδόμηση» των δεξιοτήτων, προκειμένου να διασφαλιστεί η εκμάθηση της ανάγνωσης.

Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί ότι ο σχεδιασμός της εκπαιδευτικής παρέμβασης θα διευκολυνθεί και από τον προσδιορισμό του είδους του εξεταστικού υλικού που κατάφερε το παιδί να απαντήσει σωστά και, επομένως, από το είδος του εξεταστικού υλικού (κάθε κλίμακας) στο οποίο άρχισε να αποτυγχάνει. Για παράδειγμα, εάν έχει καταφέρει να διαβάσει συλλαβές με δομή ΣΦ, ΣΣΦ, ΣΦΣ, αλλά απέτυχε στη δομή ΣΣΣΦ, ΣΣΣΦΣ, αυτό αποτελεί σημαντική ένδειξη για το επίπεδο της δυσκολίας και, επομένως, ένα είδος οδηγού για το σχεδιασμό του εκπαιδευτικού υλικού παρέμβασης.

Εν κατακλείδι, η ερμηνεία της χαμηλής επίδοσης στο *Τεστ Ανίχνευσης και Διερεύνησης Αναγνωστικών Δυσκολιών*, αποτελεί

το σημαντικότερο και ίσως δυσκολότερο στάδιο στη διαδικασία της χρήσης και αξιοποίησης του τεστ. Σωστή ερμηνεία της χαμηλής επίδοσης δε σημαίνει απλώς προσδιορισμό του επιπέδου της δυσκολίας του παιδιού. Η σωστή ερμηνεία της χαμηλής επίδοσης απαιτεί συνεκτίμηση όλων των παραμέτρων της επίδοσης, σε ένα πλαίσιο που προσδιορίζεται από τα συμπεράσματα της έρευνας των επιστημονικών κλάδων που σχετίζονται με τη γνωστική λειτουργία της ανάγνωσης, όπως είναι η Γνωστική Ψυχολογία, η Ψυχολογία της Ανάγνωσης, οι Αναγνωστικές Δυσκολίες, η Εξελικτική Ψυχολογία κ.ά.